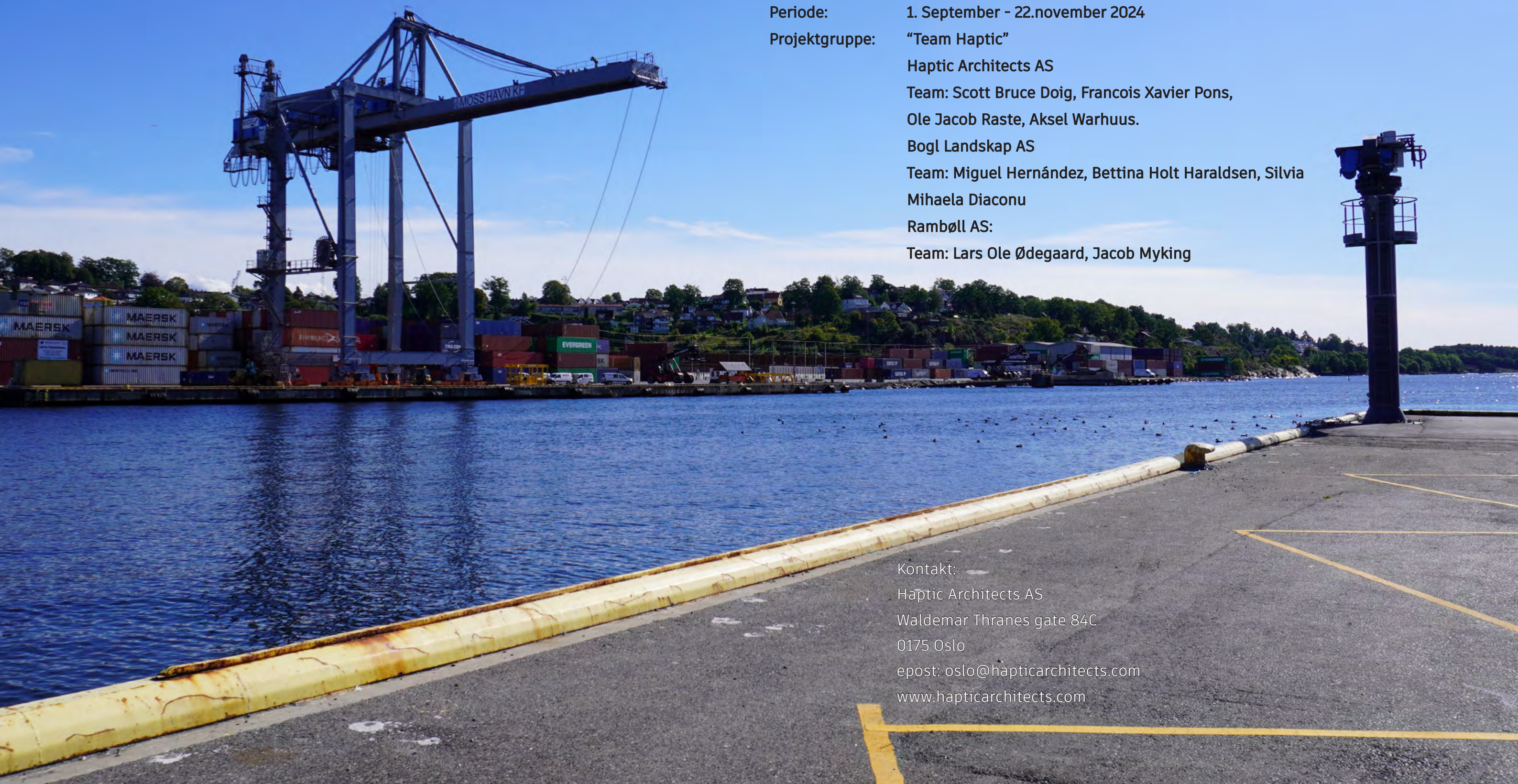

MOSS ROCK CITY

Anskaffelse: (24149) Mulighetsstudie - parallelloppdrag 24/5350
Oppdrag: Scenario 2: Mobilitet, Identitet og Tilgjengelighet
Oppdragsgiver: Moss Kommune, Dronningensgate 15 , Pb 175, 1501 Moss
Leveranse: Mulighetsstudie, samlet i hefte A3 og plansjer A0
Periode: 1. September - 22.november 2024
Prosjektgruppe: "Team Haptic"
Haptic Architects AS
Team: Scott Bruce Doig, Francois Xavier Pons,
Ole Jacob Raste, Aksel Warhuus.
Bogl Landskap AS
Team: Miguel Hernández, Bettina Holt Haraldsen, Silvia
Mihaela Diaconu
Rambøll AS:
Team: Lars Ole Ødegaard, Jacob Myking

Kontakt:
Haptic Architects AS
Waldemar Thranes gate 84C
0175 Oslo
epost: oslo@hapticarchitects.com
www.hapticarchitects.com

Moss Rock City

Fra Tollboden i nord på begge sider av Kanalen til Kleberget i sør; Moss står på trappene til en veldig spennende utvikling og har flere bydeler i transformasjon. Dette parallelloppdraget er et grep for å se på en viktig og kompleks del av byen, med store utfordringer og barrierer, i et helhetlig, strategisk og langsiktig perspektiv, med byutvikling i fokus. Området er ca. 4.5 km² stort med ca. 50/50 sjø og land.

Vårt team er glade for å delta i dette parallelloppdraget for Moss kommune. Som et av tre team som ble valgt ut er vårt mandat å levere et visjonært plangrep som sikrer en attraktiv, gjennomførbar og helhetlig omforming av det aktuelle om-

rådet, som for vår del avgrenses til havneområdet. Haptic Architects har dannet et solid team med Bogl Landskap og Rambøll. Sammen har vi analysert, studert, lyttet og diskutert. Med kompetanse og kreativitet har vi tegnet et fremtidsbilde av Moss havn, med utgangspunkt i "Scenario 2" og en omdisponering av dagens hanvnefunksjoner og trafikk.

Vårt mulighetsstudie synliggjør hvordan infrastruktur både for myke og harde trafikanter fordeles til målpunkter i nærområdene, og viser hvordan den fremtidige bydelens samspill med fjordlivet, bylivet, bybevegelsene, arbeidslivet, naboskapet og hverdagslivet kan utspille seg i området.

Vi har fått strekke en lang tidslinje tilbake i tid og således forsøke å fange essensen i Moss utvikling som by. Moss har hatt - og vil fortsette å ha, en tydelig identitet og rolle i østlandsregionen.

I et hundreårsperspektiv kan vi se fremover og forestille oss en fremtid der Moss stadig endres og utvikles til et regionalt og lokalt attraktiv bysentrum for menneskene som vil bo, arbeide og besøke byen.

En utvikling som skal bidra til å virkeliggjøre visjonen: Mangfoldige Moss - skapende, varmere, grønnere.

Oslo, 15.11.2024

Haptic Architects AS

INNHALDSFORTEGNELSE

Forside	1
Informasjon	2
Moss Rock City - team og introduksjon	3
Oppdraget	5
Stedanalyse	6
Metode	22
Analyse	25
Å planlegge for det usikre - “Slow Urbanism”	27
Visjon	35
1. Fjordbyen	39
2. Natur og Badebyen	45
3. Produktiv by	51
Illustrasjonsplan	57
Tidslinjen	58

OPPDRAGET

Scenario 2: Mobilitet, Identitet og Tilgjengelighet

Av de tre mulige scenarioene har vårt team fått tildelt et scenario som omhandler transformasjon av havnen: Moss havn avvikles, riksvei 19 og fergeleiet flyttes til Kleberget.

Hvilke muligheter oppstår i vakuumet av Moss havn og på arealene til dagens fergeleie? Hva er potensialet for bydelen? Dette scenarioet skal også se på løsninger og konsekvenser for flytting av fergeleie og etableringen av en ny riksvei 19. Kobling mellom trafikksystemene må vurderes nøye. Hvilke muligheter er det for riksvei 19 fra Kleberget, i fjell og/eller åpent terreng?

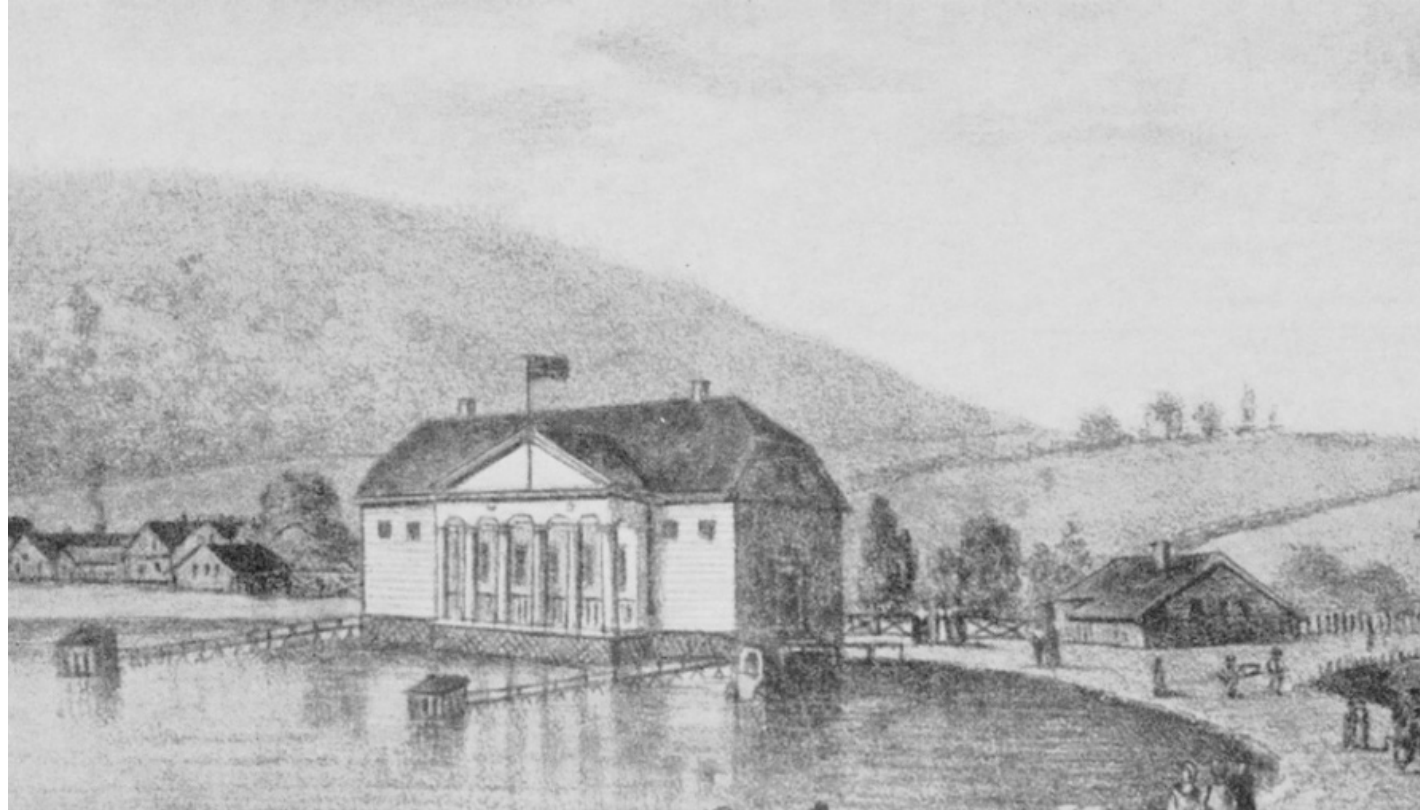
Det er flere utforskede alternativer for å oppnå en god kobling av og mellom infrastrukturprosjektene i området. Dette inkluderer investeringer i grønn mobilitet, offentlig transport, etablering av sykkel- og gangstier og utforming av blågrønne områder som fremmer identitet og folkehelse. Alternativene må adressere de trafikale utfordringene samtidig som de skaper gode vilkår for byutviklingen.

STEDSANALYSE

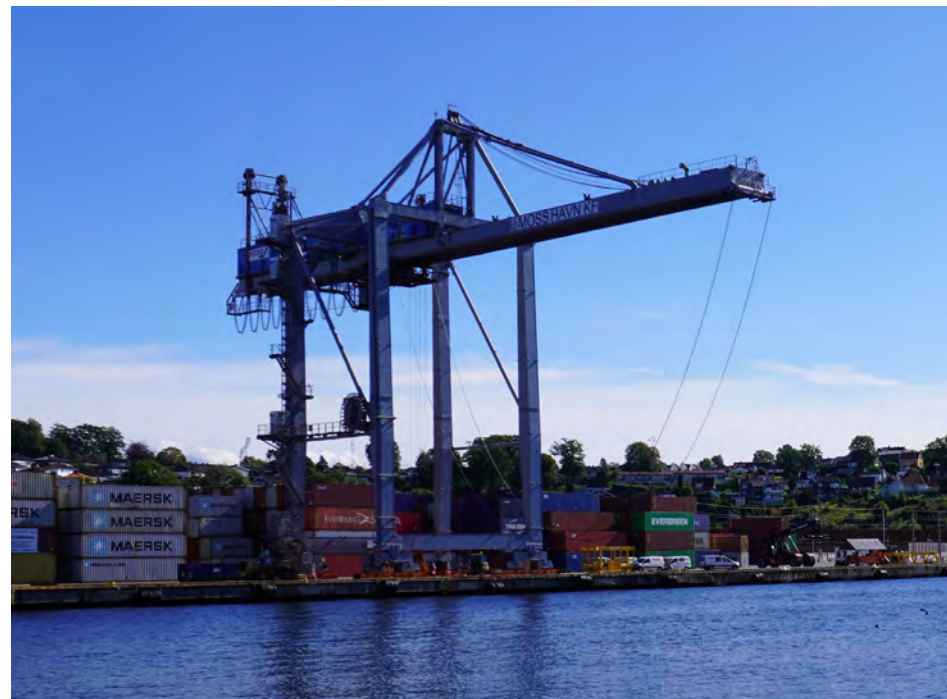
REGISTRERING

Trearkitektur

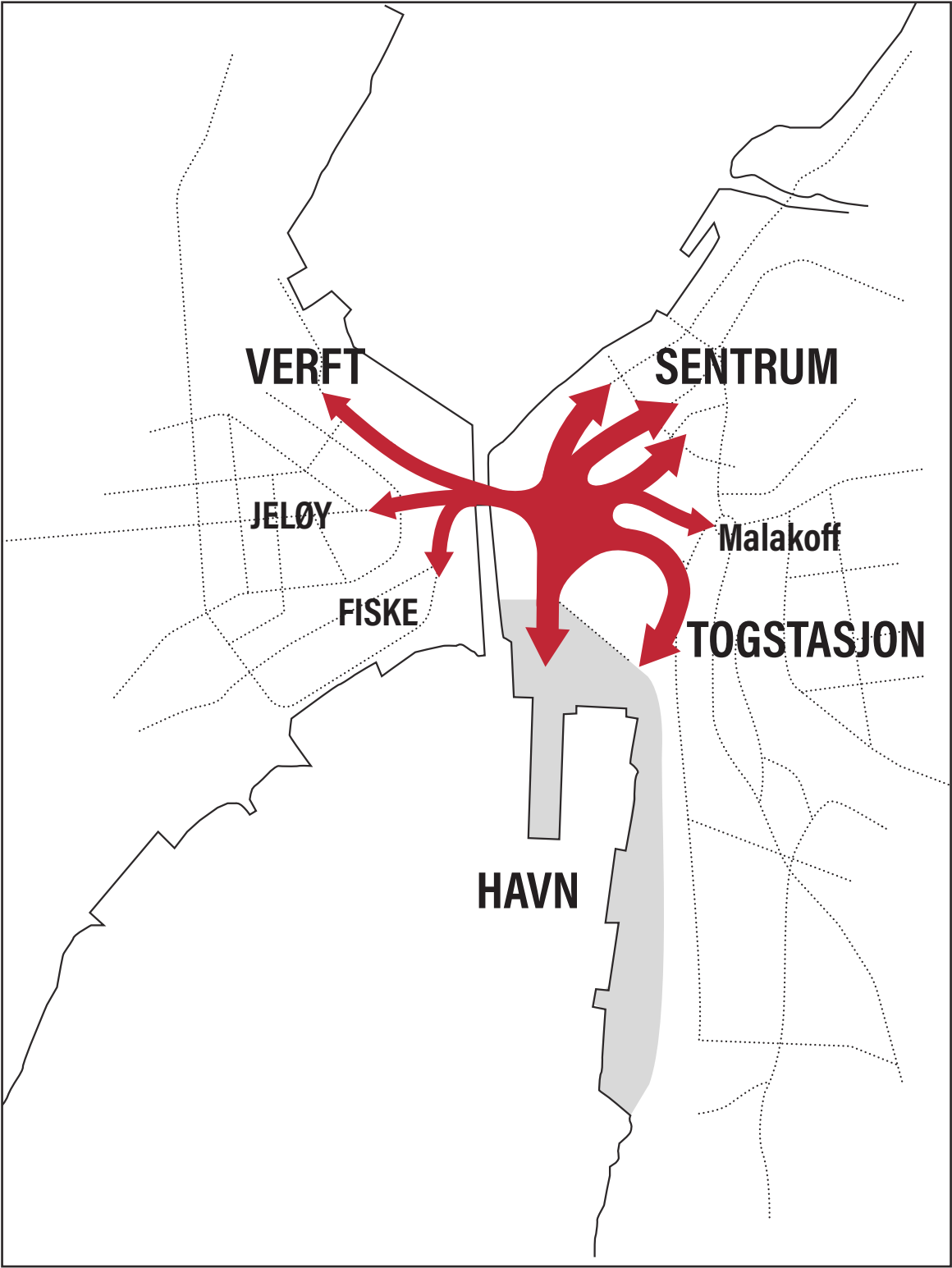
Badeby

Havnestrukturer

Kanalparken

Sentrum

Verft

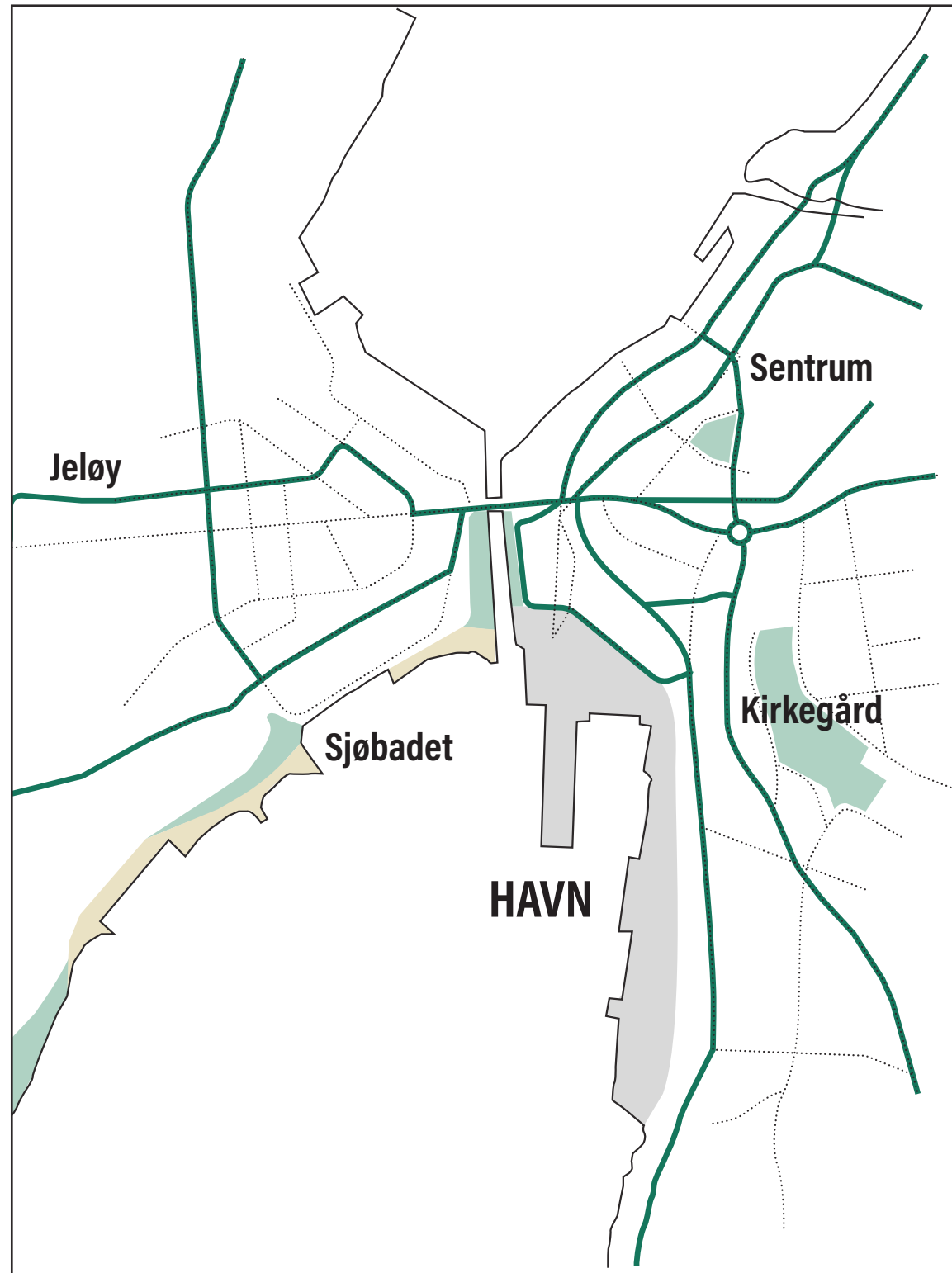

Ny togstasjon

REGISTRERING - KVALITERER I FORBINDELSER

GÅ- OG SYKKEL MOBILITET OG GRØNNE FORBINDELSER

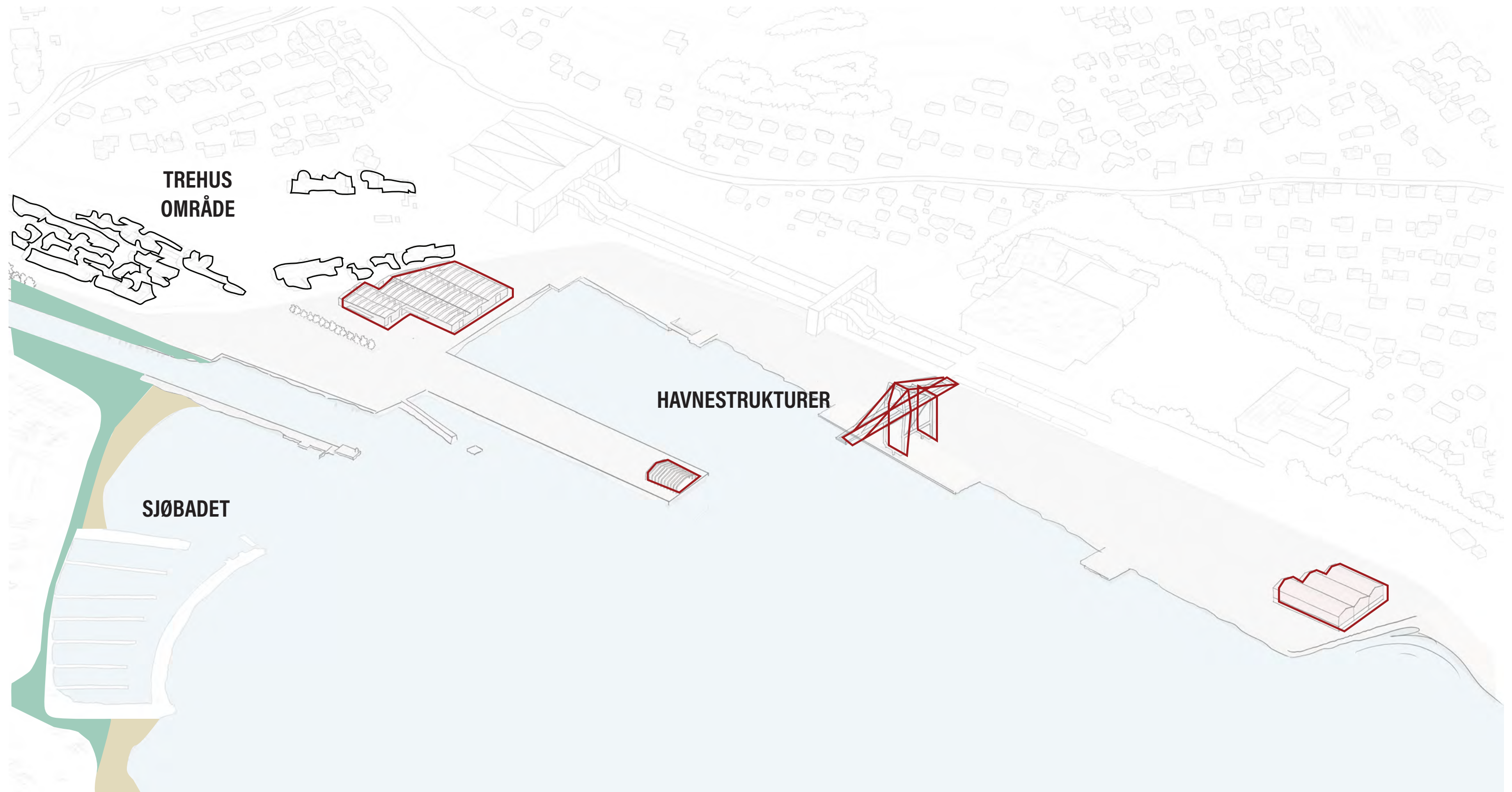
Kanalparken

Sjøbadet

Jeløy sjøkabelhus

BYLIV SYNERGIER: URBANEFORBINDELSER OG PROGRAMMER

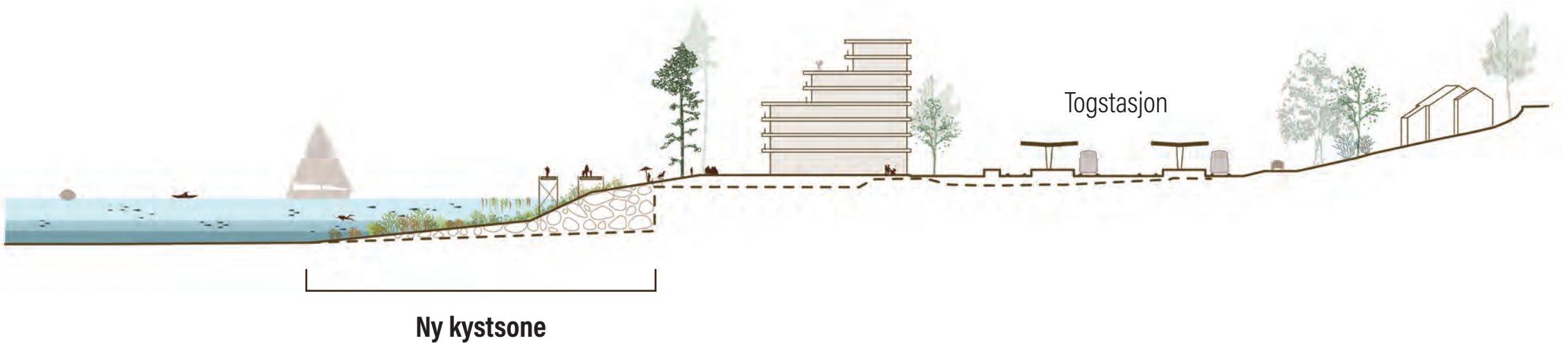
Urbaneforbindelser

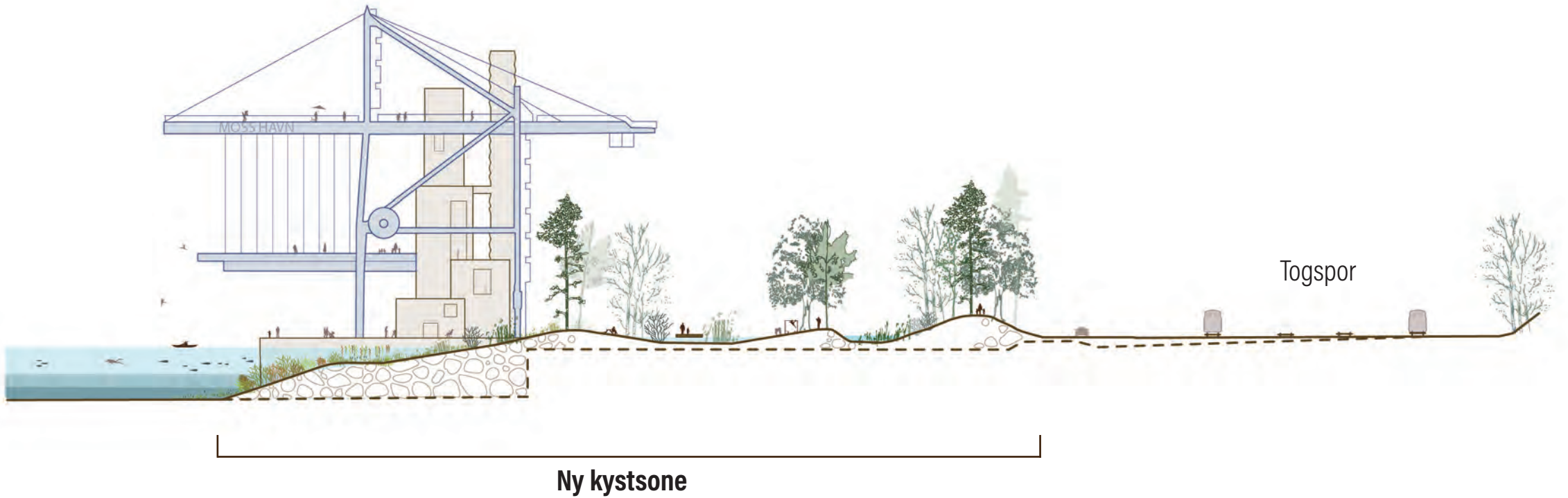
Programmer

RESTAURERING AV KYSTNATUR

Forslag ved Fjordby

Forslag ved Havparken

Kystnaturrestaurering

Overvann og havflom

OVERVANN, FLO OG FLOMSIKRING

Stormflo

- For ny bebyggelse langs sjøen skal laveste tillatte kotehøyde for ferdig gulv være 2,5 m.o.h. (Kide; Moss kommune, Bestemmelser og retningslinjer til Kommuneplanens arealdel 2021-2032, kapittel 13.1 FLOM)
- Bildet til høyre viser havnivå på kote 2,5 m.o.h
- Bryggen ligger i dag på ca kote 1,7-2 m.o.h

Overvannsplan

Vi tror videre forbindelse i nord til Jeløya og området Betongen båthavn foreløpig ikke er nødvendig, siden det er tidkrevende og behovet ikke stort nok per i dag.

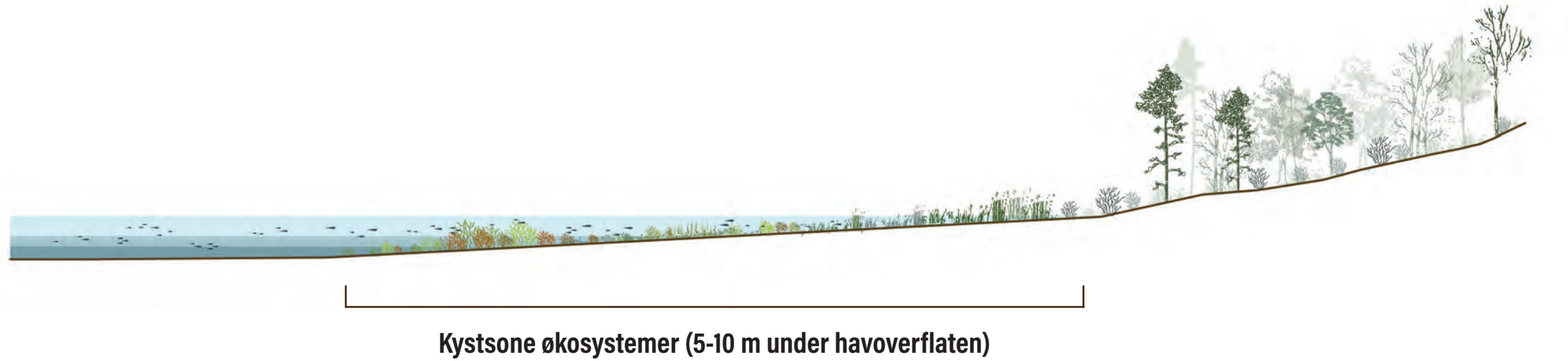
- Vannet vil gjøres synlig og tilgjengelig i naturbaserte løsninger
- Det legges opp til reetablering/åpning av lukkede vannveier gjennom området
- Overvann fra oppstrøms nedbørfelt føres til den sentrale parken hvor overvann kan renses i naturbaserte løsninger før det ledes til fjorden
- Takvann ledes rett til sjø
- Grøntområdet legges på et nivå som tillater at området flommes over ved høye havnivåer eller stormflo

Overvannsflom:

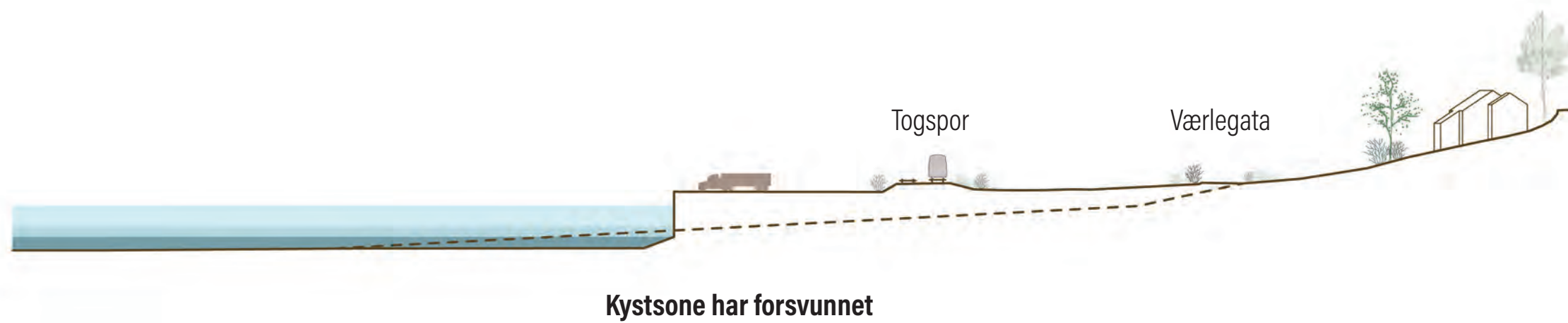
- 3 flomveier går gjennom området
- 2 store i nord og sør
- Mindre i midten
- Vannet vil ved mindre nedbørhendelser ledes i overvannssystem og ut til fjorden under bryggen
- Ved større hendelser antas det at kapasiteten på eksisterende ledningsnett er for lav og at overvann finner veien på overflaten, som vist i beregningene til høyre.

ØDELEGGELSE AV KYSTNATUR PÅ GRUNN AV HAVNEBYGGINGEN

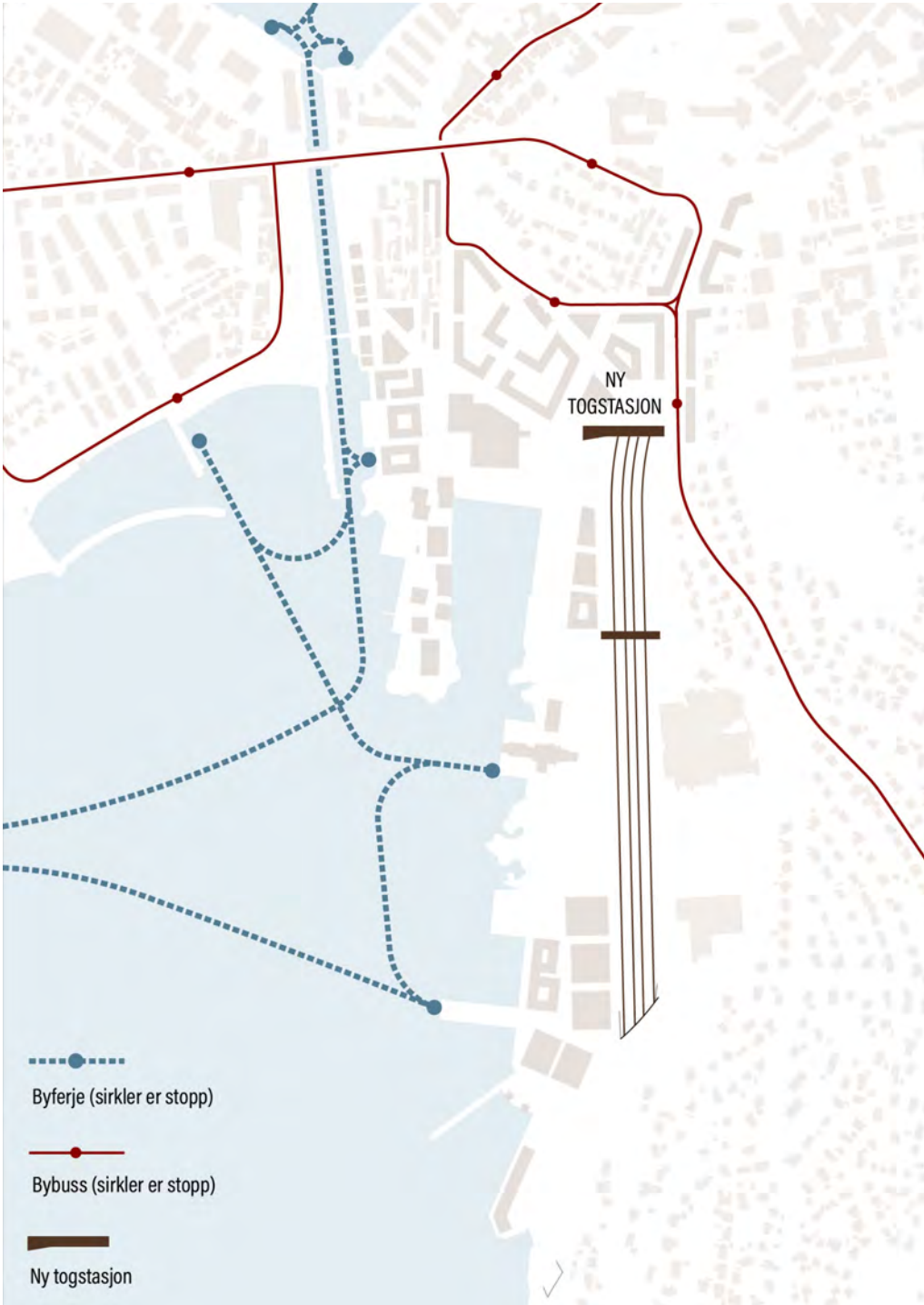
Naturlandskap (lite menneskelig ingrepp)

Havn i dag

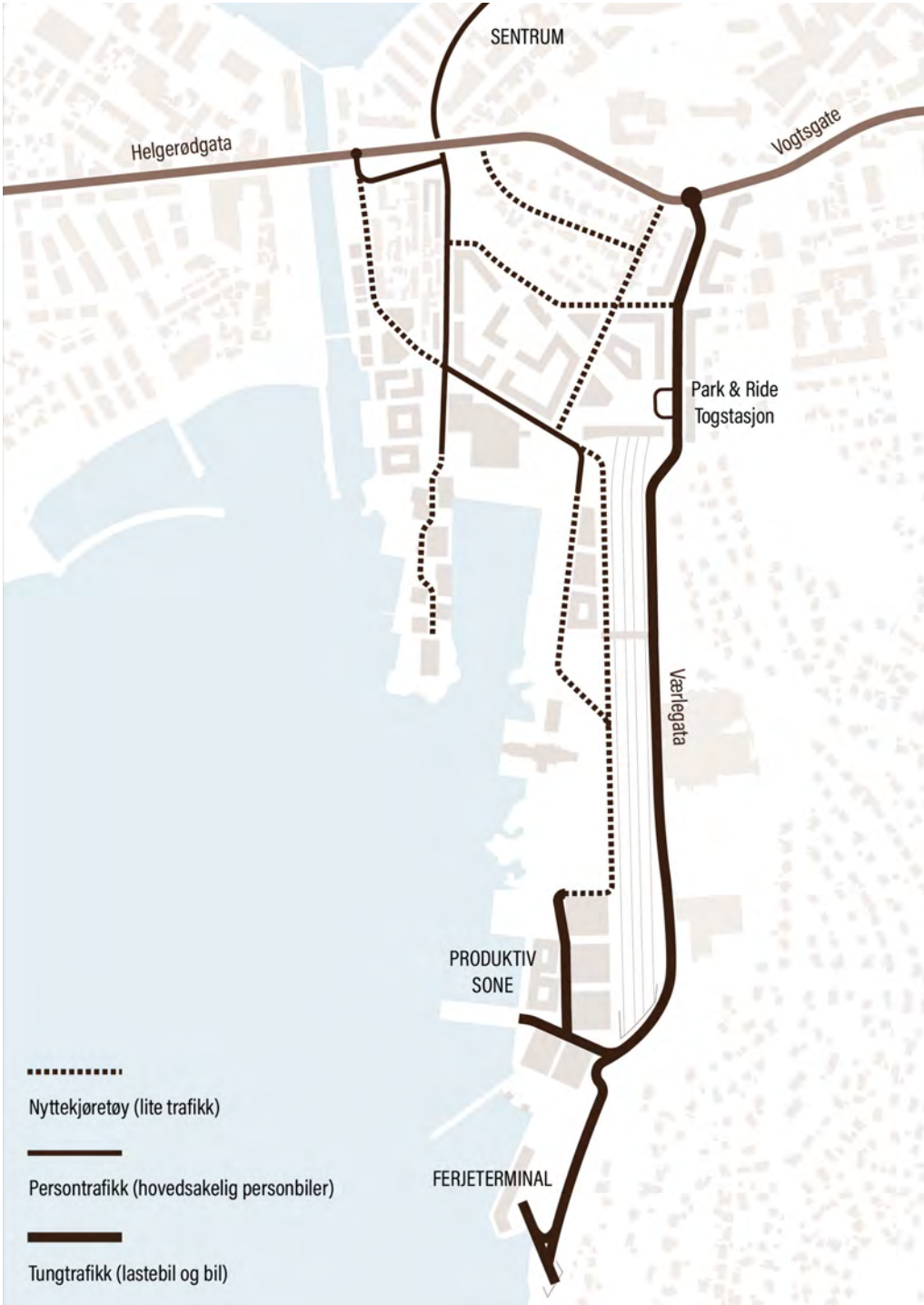
FELLES TRANSPORT, SYKKEL OG GRØNNE FORBINDELSER

Fellestransport

Sykkel og grønne forbindelser

Biltrafikk

Støybeskyttelse

RIKSVEI 19 TIL E6

1. Korridor 4 - tunnel (Anbefalt løsning)

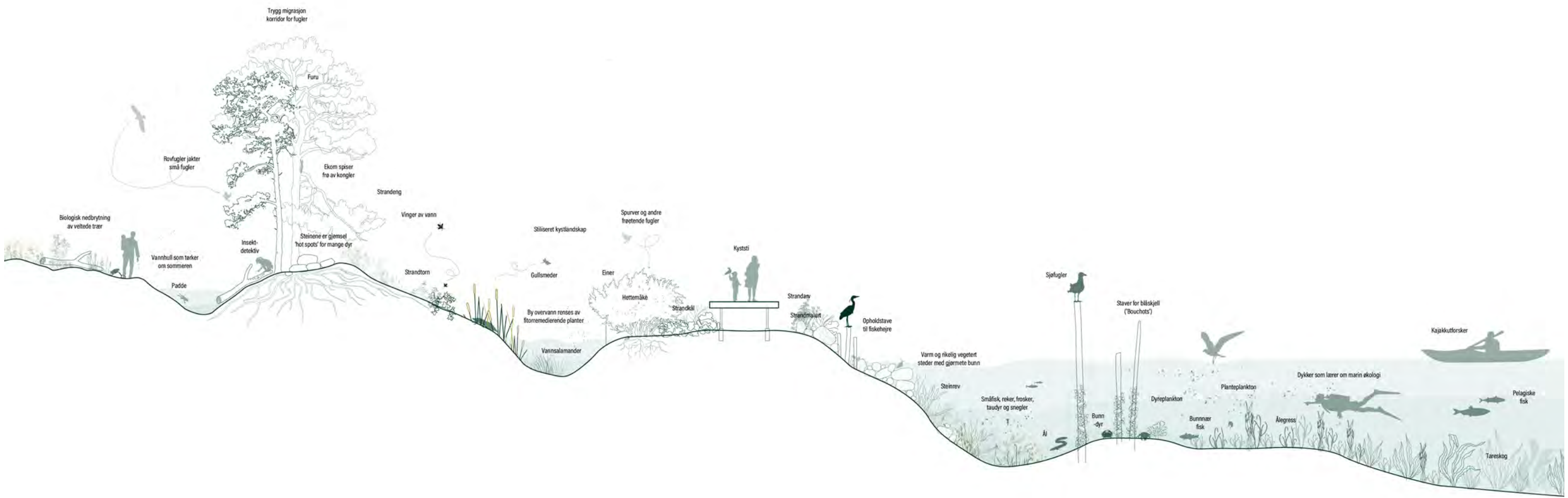

2. Vei på gamletogspor
Larkonveien, Ryggeveien og FV118

3. Værlegata + R19 i dag

RESTAURERING AV KYSTNATUR, ZOOM IN

METODE

METODE

Bærekraftsmål:

Området oppleves i dag som svært belastet, med trafikk, forurensing, støy, og barrierer. En av kommunens langsiktige visjoner for sentrumsutviklingen er å åpne byen mot sjøen, og området har et uforløst potensial med tanke på dette og byutvikling.

Moss kommune legger FNs bærekraftsmål og Parisavtalen til grunn for alle vedtak og beslutninger. Dette er den overordnede rammen som skal bidra til å virkeliggjøre visjonen: Mangfoldige Moss - skapende, varmere, grønnere.

Kommunestyrevedtaket 12. desember 2023:

«I lys av byutvikling og ønsket om en visjon for fremtidens Moss, skal vi med ekstern bistand gjennomføre en mulighetsstudie for havneområdet, fra Tollboden i nord, på begge sider av Kanalen, til Kleberget i syd. Mulighetsstudiet skal inkludere en oppdatert vurdering av havnas bidrag til lokalt/regionalt næringsliv. Mulig alternativ bruk eller utnyttelse av området, flytting av fergeleiet og utvikling av sjøfronten skal være med i studien. Innhenting av fakta skal være en del av det arbeidet. Det fremmes en politisk sak om dette i løpet av første kvartal 2024.»

Metode - tilbakemeldingbasert byutvikling

Området som havnen beslaglegger er stort, når havnen flytter ut, frigjøres over 110 mål fra stasjonsområdet til Kleberget. Til sammenlikning rommer det Sørenga i Oslo og store deler av Børvika og området rundt operaen. For å jobbe overordnet i denne skala må vi forenkle parametrene uten anledning til å gå inn i detaljert utforming av enkeltbygg eller arealberegninger. Derfor omhandler vår studie arealutnyttelsen på et overordnet og konseptuelt nivå. Forslag til bygningstyper, er løst på et overordnet nivå. Vi ønsker at forslaget uttrykker variasjon i nabolagenes karakter og by-rommenes atmosfære.

Vår metode for å kunne sammenstille og behandle så store endringer har vært tilbakemeldingbasert byutvikling. Vi spør oss; Hva leder til suksess i planleggingen?

En tradisjonell prosess går fra utredninger og mulighetsstudier, gjennom et reguleringsarbeid til utviklingen skjer delvis og og et tappevis, ofte som bruddstykker i et større puslespill. Vi ønsker en større deltakelse fra ulike aktører og en kontinuerlig evaluering av prosessen. Vi starter med det vi kaller “prototyper”, som egner seg for helhetlig diskusjon i et bredt forum. Prototypene er forslag til typologier, områder og program vi kjenner fra by- og områdeutvikling. Det kan være funksjoner, institusjoner og tiltak som når de

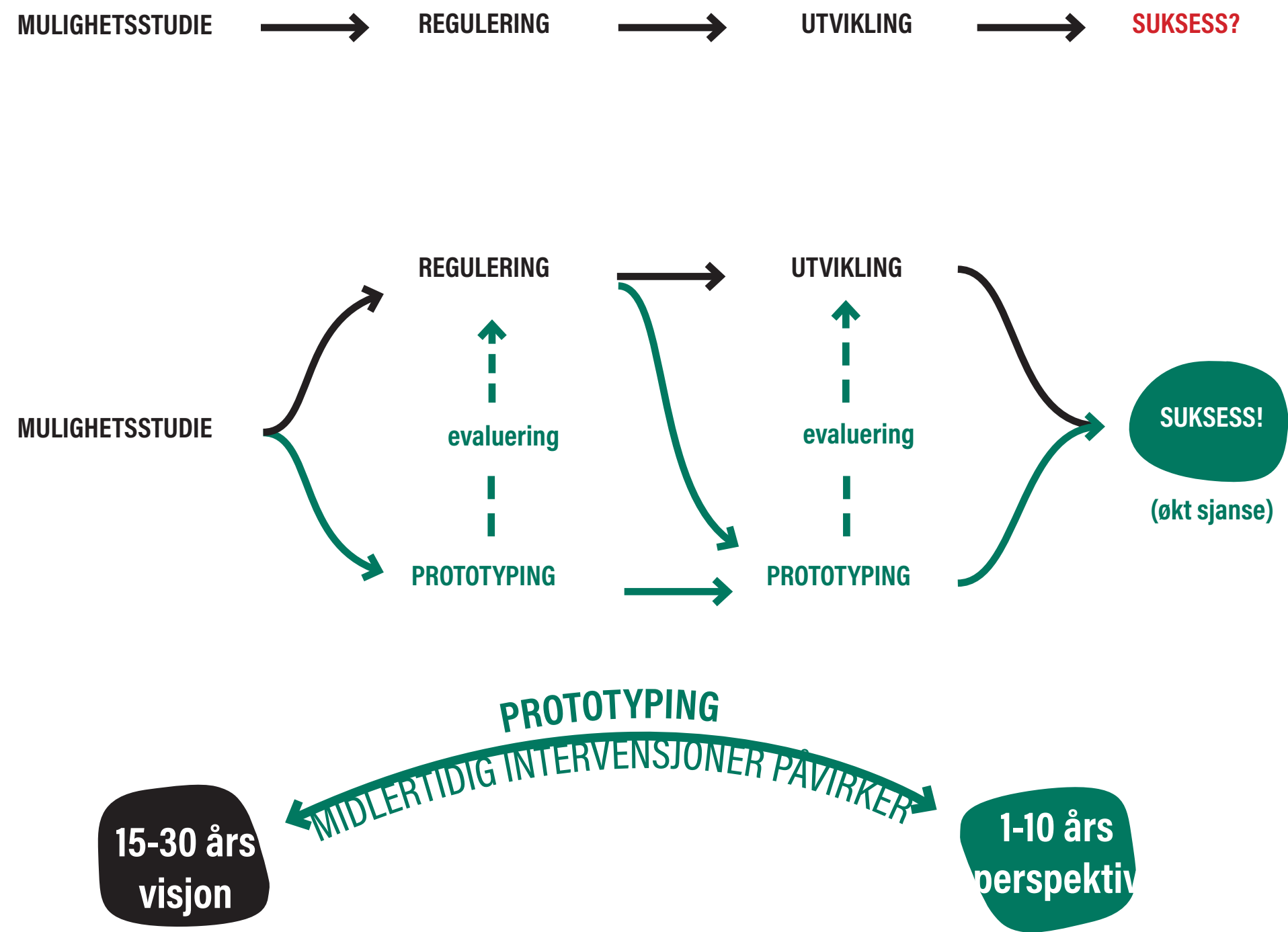
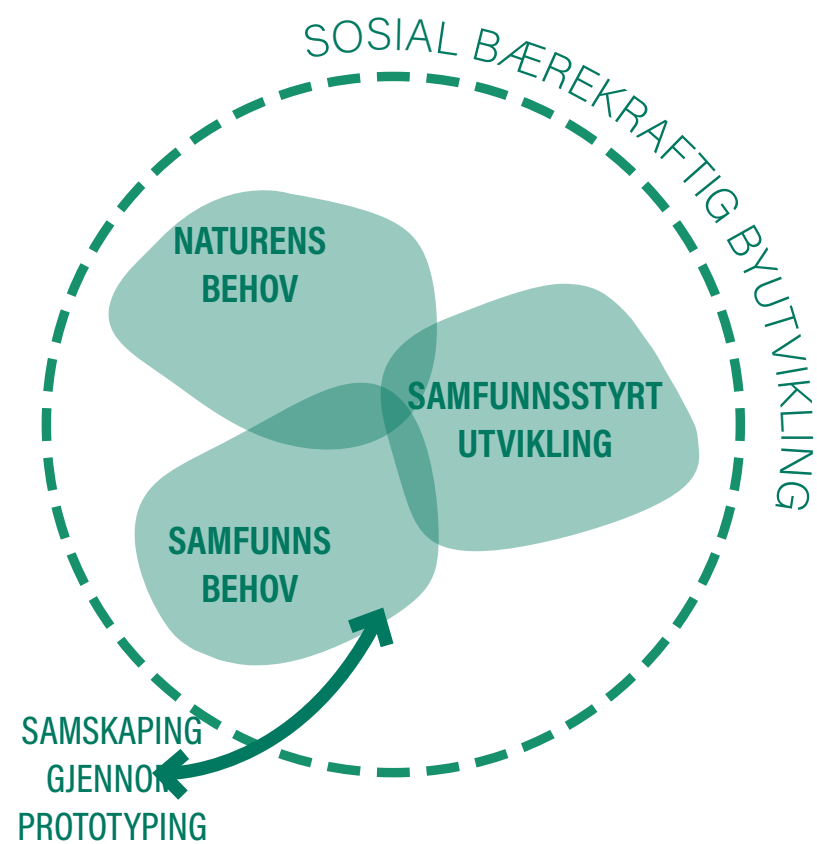
eksemplifiseres gir oss en anledning til å starte en diskusjon og skape en visjon. En samspillsprosess som tillater å prøve strategier, program og tiltak, vil involvere aktører også utenfor den planfaglige og politiske arena, som skal sy sammen og strukturere utviklingen.

Strakstiltak som med lite midler kan etableres, som for eksempel en badstue, kan vokse over tid til å bli en badepark og / eller et kurbad med spahotell til glede for regionen. Slik bruker vi prototypene til å diskutere innholdet i byutviklingen i dialog med alle de inviterte og engasjerte Mossingene.

De faktiske forutsetningene, fysiske barrierer og systemer for trafikk og transport er kyndig, analysert og vurdert. Vi viser alternative trasser for Riksvei 19 og plasseringen av fergeterminalen, diagrammer og kart synliggjør dette. I helhetsplanen viser vi vårt svar på hvordan en fremtidig løsning kan bli, hvordan den påvirker ikke bare vårt delområde, men den omkringliggende byen.

Gjennom deltakelse i oppstarts- og midveisseminar, har vi fått anledning til å utvikle vår mulighetsstudie med innspill fra en rekke aktører i Moss. Bylivssenteret, Rådhuset og folket i Moss har fått anledning til å delta i prosessen. Innspill, tanker og diskusjoner har bidratt til at vi har kunnet søke en felles forståelse for hva Moss ønsker seg og har behov for i et kort og lengre perspektiv.

“TILBAKEMELDING BASERT” BYUTVIKLING

Styringsprosess

Visjonen er å skape verdier for hele byen og regionen i form av nye virksomheter, gode boliger, inspirerende parkområder og kulturelle attraksjoner. Gjør området til en destinasjon! Hva har havnen / Moss?

- Nærhet til fjorden og til byen
- Nærhet til RV, til togstasjonen og til fergen
- Engasjerte Mossinger
- Fremoverlent kommune
- Kreative miljøer
- Innovative bedrifter
- Og hyppige folkemøter

Havnen har alle forutsetninger til å bli en (nasjonal?) inkubator for kulturelle arrangementer, fjordbaserte aktiviteter, kreative virksomheter og andre med behov for utradisjonelle rammer.

Hvordan styre utviklingen? En kommunalt styrt prosess:

- Utviklingen av havnen skal skje i en dynamisk prosess, hvor man skal følge en visjon mer enn en masterplan som ‘låser’ utviklingen i et bestemt spor. Det satses på et samarbeid med folk fra kultur- og næringslivet og eiendomsutviklere, kommunen og alle som ønsker å bidra til å skape en mangfoldig bydel.
- Det er en fleksibel tilnærming til planlegging, som

fortløpende tilpasses og formes ut fra dialogen i samarbeidet. .

- Det inviteres til en samskapingsprosess hvor det oppmuntres til midlertidige aktiviteter som fasiliteres, til-lates, og styres. En ny identitet for havnen som en kreativ og innovativ bydel vokser frem.
- Det skal planlegges “så lite som mulig og så mye som nødvendig”
- Visjonen skal vedtas politisk

Hvem er de sentrale aktører: Havnelaben

- Bydelsforeningen
- Kommunes sekretariat
- Foreningene i Moss
- Næringslivet, kunnskapssentre
- Kulturlivet

Hva er hovedoppgavene?

- Bygge ut infrastruktur i takt med utviklingen
- Forvalte midler til kultur og bylivsprosjekter
- Ansvar for internt samarbeid mellom aktører
- Kommunalt sekretariat har, i samarbeid med eierne, overordnet ansvar for byutvikling og eiendomsutvikling

Første skritt:

Havnelageret i Strandgata oppgraderes med gjenbruk.

Havnlaben flytter inn i Havnelageret, sammen med representanter for nærings- og kulturlivet.

Riksvei 19:

Korridor 4 (rosa) er den beste løsningen, også med en flytende ferjeleie-konstruksjon rett sør for dagens havneareal. Det er en fornuftig løsning så lenge vi ikke skal bruke noe av eksisterende havneareal. (Et alternativ kunne være å lage en mindre flytende docking konstruksjon og bruke det søndre arealet av havna som oppmarsjområde.) Uansett er Rv19 retning sørover den fornuftige løsningen. Alt. 1 er antatt å være det dyreste alternativet på grunn av mye tunnel.

Kobling til E6 bør være i Årvollkrysset fordi: 1) dette krysset eksisterer i dag og 2) det er passe «rettferdig» for fordelingen av trafikk sørover-nordover og 3) er den korteste ruten til E6 i alt. 1.

Fergeterminalen:

Et av premissene i vår oppgave var å legge plasseringen av fergeterminalen til Klebeget. Vi har etter beste evne kalkulert på lengder og bredder og funnet plass til ca 200 pbe (personbilenheter) det kan være litt lite, men det er fullt mulig å forlenge konstruksjonen sørover for mer kapasitet, før veien går inn i fjell i sørenden av Klebergveien. Ferjenes

kapasitet er 200 pbe. Vindanalyser viser fremherskende vindretning fra sør og sørvest. Det er viktig ved tillegging at fergene har vinden mest mulig bakfra eller forfra og ikke fra siden. Sidevind gir fare for avdrift. Derfor er fergeleiene lagt litt på skrå mot sør-vest. Det er også korteste vei inn/ut.

Gatetilknytning til byen:

Det blir (mye) mindre trafikk enn i dag, så vi tror ikke vi trenger mer enn to matepunkter. Ett i nord fra sentrums-siden. Ett i sør fra veien over portalen til jernbanetunnelen/ Rv 19 i det gamle jernbanesporet forbi ferjeterminalen.

Bybåt:

Vi foreslår autonome byferger som kan bringe folk mellom Jeløya og opp- og nedover sjøfronten i Moss. Fra utviklingssområdet (krana) til Jeløya sør, kort hopp over til Værlebrygga, jernbanestasjonen og betjening av ny bydel sør, gjennom kanalen med et stopp i nordenden for betjening av sentrum, kort hopp til Jeløya nord og til grøntområdet Rabben ved Hotell Riviera som betjener sentrum nord med nye bydeler. Overfartstid én vei inkl stopp: 20 min med ferje type Hyke, 50 passasjerer.. 11 kn (20,4 km/t) 2 min per retardasjon-stopp-passasjerutveksling-akselerasjon. 2 ferjer gir 20 min frekvens i rushtiden. Start i sør fra Krana med kort avstand til vår søndre del og Moss-Horten, rett på grøntområdet og kort vei til jernbanestasjonens søndre inngang.

SLOW URBANISM - Å PLANLEGGE FOR 'DET USIKRE'

LANGSITKIG VISJON - ET NYTT ØKONOMISK OG SOSIALT KNOTEPUNKT FOR MOSS

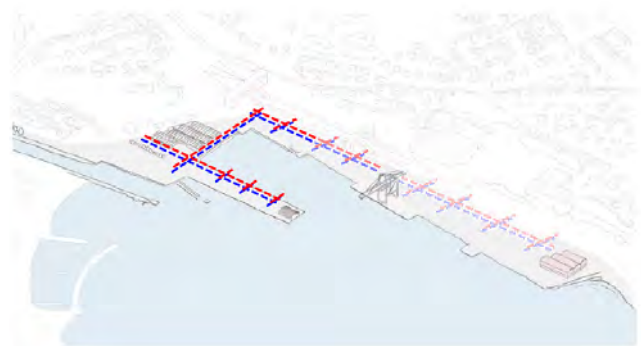
Ny togstasjon bygges

Moss havn flyttes og transformeres

Ferjeterminalen flyttes til kleberget

Ny infrasktruktur må utvikles

Nye forbindelser må etableres

Ny RV19 opprettes

Nye aktiviteter og bygninger etableres

Klimatiltak må garanteres

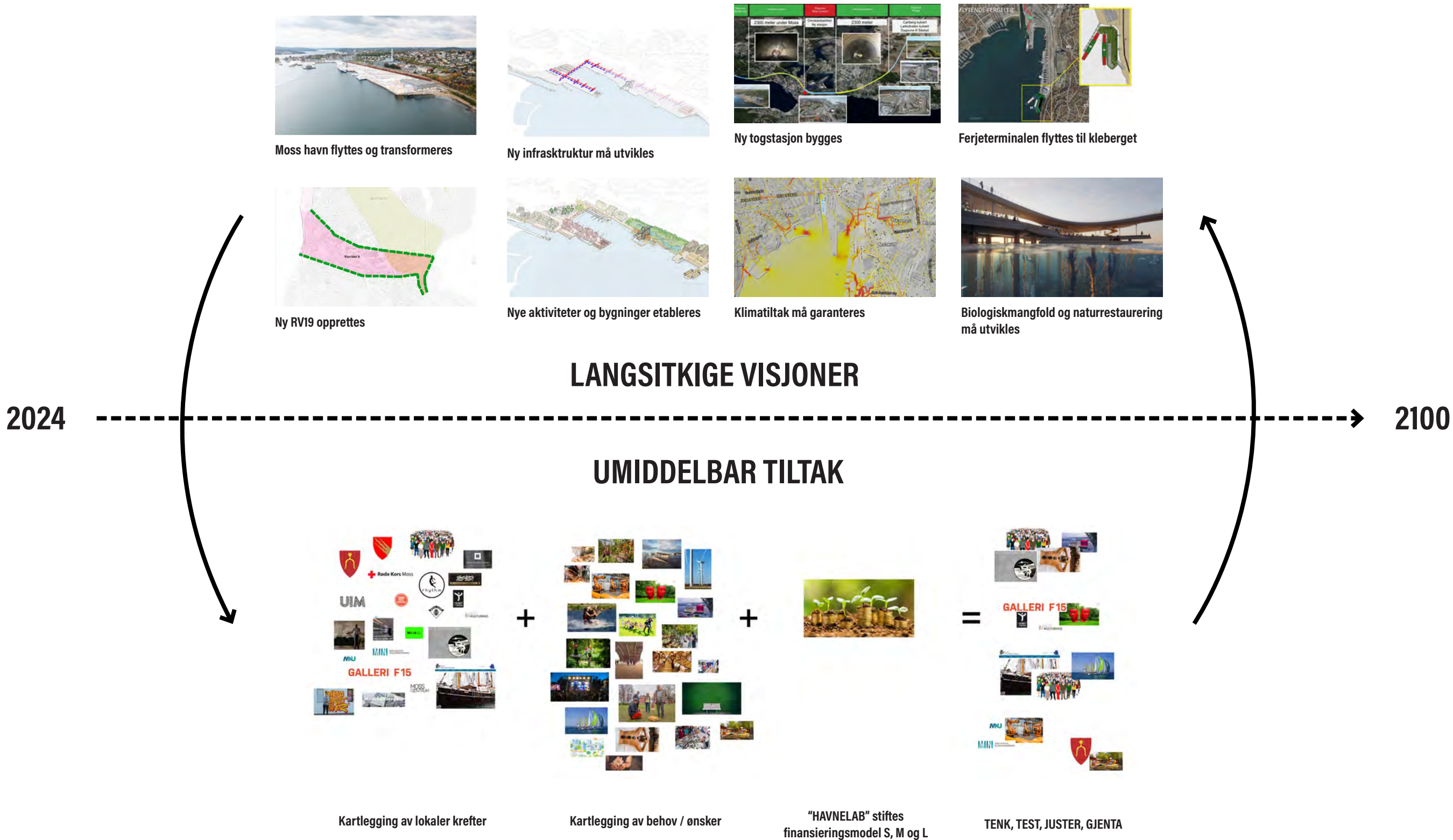

Biologiskmangfold og naturrestaurering må utvikles

UMIDDELBAR TILTAK - SAMLE SYNERGIER OG OPPORDRE TIL INVESTERING

PLAN FOR DET USIKRE - TENK, TEST, JUSTER, GJENTA

MIDTVEISSEMINAR - KARTLEGGING AV ØNSKER OG MULIGHETER FOR MOSS GJENNOM 3 SCENARIER

Fokus på bolig og tjenester
'Fjordbyen'

Fokus på rekreasjon og natur
'Den grønne badebyen'

Fokus på produksjon og innovasjon
'Produktivbyen'

VI SPURTE..

1. “Hvordan vil du rangere forslagene i disse visjonene fra 1 til 7, der 7 er svært bra og 1 er svært dårlig?”

Visjon 1 «Lille Fjordbyen»:
Visjon 2 «Natur- og badeby»:
Visjon 3 «Produktiv by»:

2. “Hva setter du pris på i disse forslagene?”

- Tenk på aspekter som funksjonalitet, estetikk, bærekraft, tilpasning til stedets kontekst, og potensialet for å fremme bylivet.

Visjon 1 «Lille Fjordbyen»:
Visjon 2 «Natur- og badeby»:
Visjon 3 «Produktiv by»:

3. “Hva liker du ikke ved disse forslagene?”

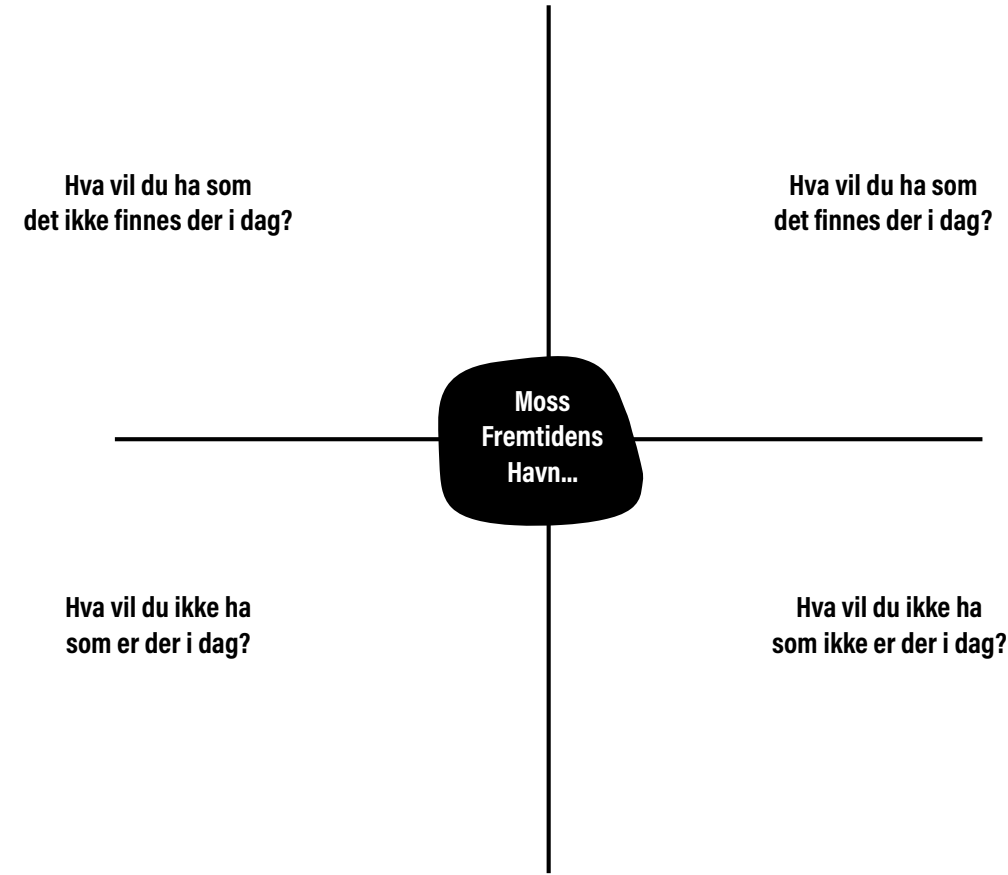
- Vurder elementer som kunne vært forbedret, utfordringer med gjennomførbarhet, eller bekymringer relatert til byens behov, økonomi, eller miljøpåvirkning.

Visjon 1 «Lille Fjordbyen»:
Visjon 2 «Natur- og badeby»:
Visjon 3 «Produktiv by»:

4. “Hva ville du gjort for å forbedre disse forslagene?”

- Kom med forslag til konkrete endringer eller tilpasninger. Vurder aspekter som bruken av offentlige rom, integrering av grøntområder, transport og mobilitet, funksjonsblanding, eller innovasjon i infrastruktur og byøkologi.

Visjon 1 «Lille Fjordbyen»:
Visjon 2 «Natur- og badeby»:
Visjon 3 «Produktiv by»:

Visjon på lang sikt (10-30 år)
Grønn vannkant

Visjon på lang sikt (10-30 år)
Tradisjonell trearkitektur

Visjon på lang sikt (10-30 år)
Moderne arkitektur

Visjon på lang sikt (10-30 år)
Urban vannpromenade

Visjon på lang sikt (10-30 år)
Tradisjonell formell park

Visjon på lang sikt (10-30 år)
Ikonisk arkitektur

Visjon på lang sikt (10-30 år)
Naturalistisk park

Visjon på lang sikt (10-30 år)
Tradisjonell murarkitektur

Kortids og/eller langtids tiltak (1-10 år)
Festivaler, mat og drikke i gamle industribygning

Kortids og/eller langtids tiltak (1-10 år)
Sauna

Kortids og/eller langtids tiltak (1-10 år)
Urban dyrkning og felleshager

Kortids og/eller langtids tiltak (1-10 år)
Bading

Kortids og/eller langtids tiltak (1-10 år)
Bedriftsinkubator i gamle industribygning

Kortids og/eller langtids tiltak (1-10 år)
Informasjonspunkt om byutvikling

Kortids og/eller langtids tiltak (1-10 år)
Sportskonkurranser i havnen

Kortids og/eller langtids tiltak (1-10 år)
Vannsport i fjorden

VISJON

Vurdering av innspill og tilbakemeldinger

Midtveis i vår studie har vi presentert 3 alternative prototyper og alternative identiteter som alle er aktuelle for Moss. Vi besøkte politikerne i rådhuset, kommunens iherdige i bylivssenteret og en bråte, dedikerte og engasjerte innbyggere. Moss har talt: Med gode og innsiktsfulle justeringer vil en kombinasjon av disse gi et godt utspring til å la sjøfronten i Moss vokse inn i fremtiden.

SYNERGIBYEN

EN KUNTEPUNKT AV BOLIG, TJENESTER, NATUR, REKREASJON, INNOVASJON OG PRODUKSJON

Sentrum

Ny gangbru

Rådhuset

Kanalparken

Stengata

Gammel
Togstasjon

Ny gangbru

Togstasjon

Innovasjonshub

Stasjonspark

Bystrand

Bibliotek

Bymarina

Byfjerde

Fjordveien

Byferje

Fiskemarked

Havnetårnet
akvatiskssenter

Havparken

Produktiv
sone

Sjødrone havn

Ferjeterminalen

Overgang

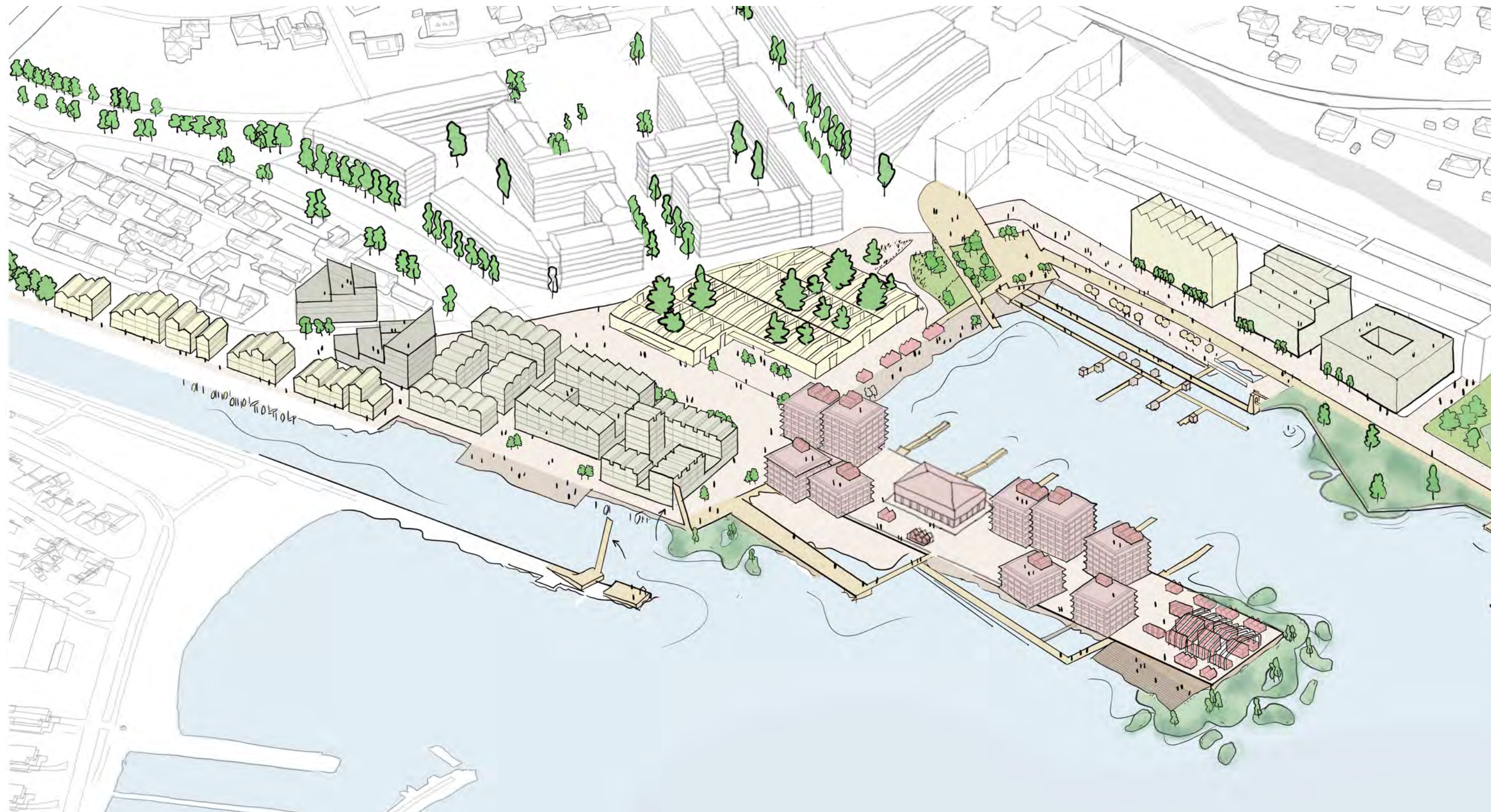
Værlegata

Steinulbakken

1. FJORDBYEN

Fjordby-utvikling slik vi kjenner den fra Oslo og andre storbyer tilgjengeliggjør verdifulle arealer, ofte så attraktive at arealene omsettes til fortetting og høy grad av privatisering. Moss har flere attraktive sjønære arealer, dersom havnefunksjonene flytter frigjøres et betydelig areal med unik beliggenhet! - Unik med sin orientering mot ytre Oslofjord, vestvendt med optimale solforhold i umiddelbar nærhet til sentrum, med transport, toget, riksveien og fergene og byen.

Alle drømmer om kvalitetene i fjordbyen, Moss vil ha fjordby på sine egne premisser. Moss er opptatt av å skape gode byrom og en byvev som binder nord og sør sammen, som tilbyr program som er til for å glede alle innbyggerne og mindre opptatt av privatisert tetthet av dyre leiligheter. Siktlinger, vindforhold og tilgjengeligheten til fjorden er noe Moss er opptatt av, ikke en brem som skygger for byen bak. Moss ønsker seg mer av hva de mangler, ikke først og fremst kun boliger og kontor - Kulturhus, Konsertarenaer, Bibliotek, Akvarium og Bad - er blant forslagene som Mossingene selv har foreslått. Et urbant sted for rekreasjon, kan det gamle kurbadet gjenoppstå som et badeanlegg og spa?

1. FJORDBYEN

Plassen:

Den nye plasseringen av togstasjonen åpner for en bedre forbindelse i byens nord-sør akse. Moss sentrum har vokst hurtig mot nord der tyngdepunktene i sentrum flytter på seg og store områder er i transformasjon. Arealbehovet vil gjøre seg gjeldende over tid, Moss trenger tid til å fylle bygg og gaterom. Tilflytning og bevegelser i boligmarkedet, økende behov for arbeidsplasser følger av at avstandene krymper i Stor-Oslo-regionen. Nå kan sentrum også vokse mot områdene langs Strandgata med tilgang til sjøen. En stor plass frigjøres til aktiviteter som kan oppstå, marked, eventer, konserter (fersivaler). Med umiddelbar nærhet til togstasjonen og fergeforbildelsen fra Horten, kan Moss tiltrekke seg besøkende fra regionen: Hva om Moss arrangerer Tons of Rock med 150 000 besøkende?, Sjøen for Alle, eller Bondens Marked?

Piren og bukta:

Pirens fundamenter er i dårlig stand og må forsterkes, endres og utvikles over tid. Samtidig kan Mossingene få erobre arealet til bruk med nye formål. Det starter med gjenbruk av skur og bygninger til kulturformål med servering og eventer. Vippa og Kongen Marina er eksempler fra Oslo, Papribredden i København har gjort det samme. I bukta legges det til rette for lysbåter og gjestehavn.

I 2025 skal Moss ta i mot Fæderseilasen der opp til 400 båter deltar, uavhengig om kanalen åpnes eller ikke, kan Moss ta en posisjon som lystbåthavn, med det som følger av kystkultur og kommersielle insentiver for lokalt næringsliv.

Kanalen:

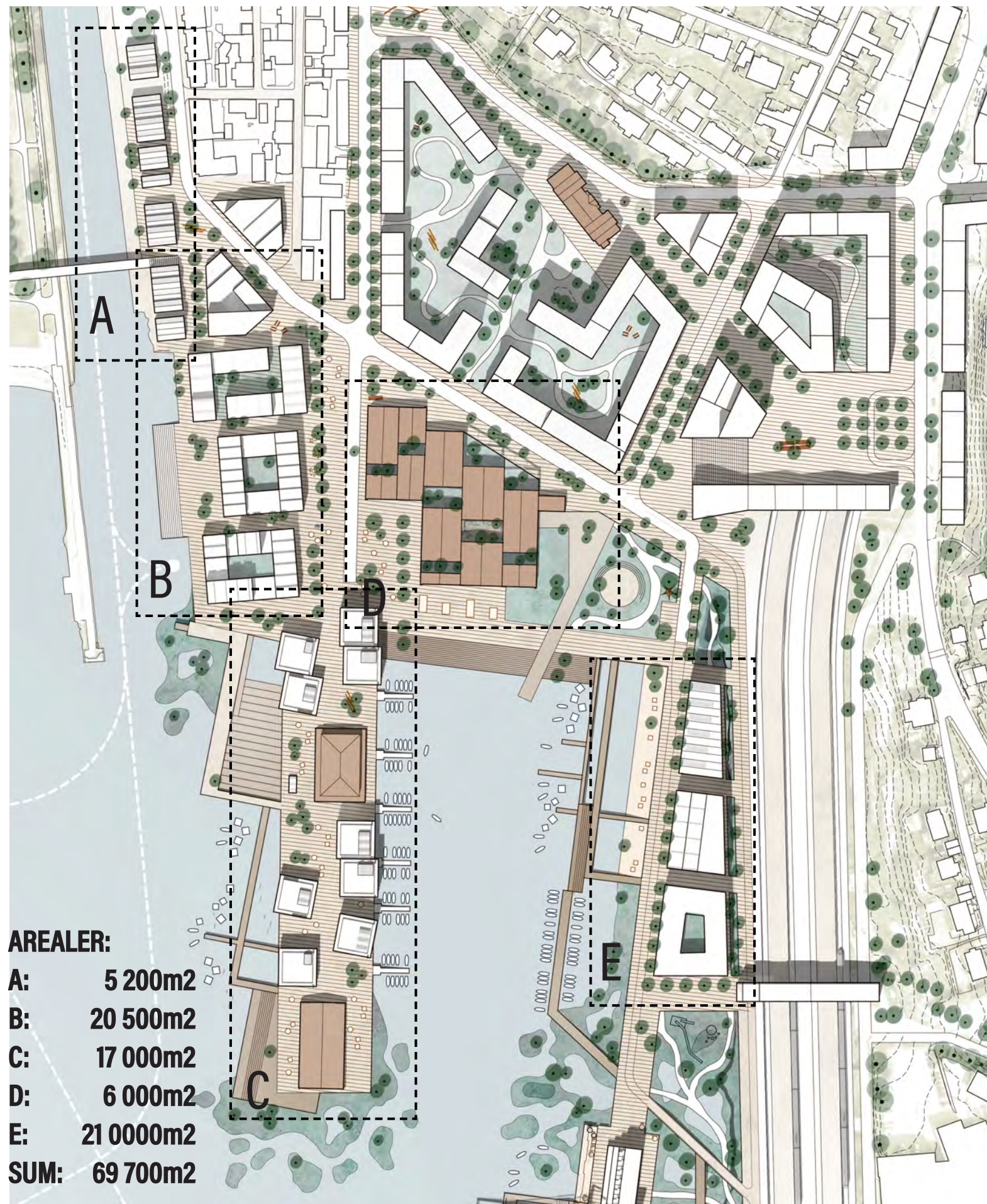
Langs kanalen endres kjernemønsteret og kanalbyen kan få nytt liv. En ny promenade binder nord og syd sammen, Den historiske trehusbebyggelsen kan varsomt fortettes med attraktive familieboliger og utgjøre en god balanse til den tyngre utviklingen i stasjonsområdet. Båtfolket fra innerst i Oslofjorden vil i fremtiden kunne ha båten liggende i Moss, slik at de sparer timene i motvind ut fjorden. Kan kanalen åpnes for lystbåtene?

Stasjonsområdet:

Stasjonsområdet har og vil kreve kostbare tiltak også i grunnarbeider og nye veisystemer. Området tåler en tyngre utvikling. Kontor, næring og handel vil kunne bidra til en attraktiv fortetting og til flere arbeidsplasser i knutepunktet. Her vil det også være attraktivt å bo, leilighetsbygg vil sørge for et levende sentrum også etter kontortid.

Mulig scenario - Fjordbyen: Framheve Moss som en kulturdestinasjon:

- Mosseregionens musikkråd tar kontakt med havnelaben og melder om ønske om å ta i bruk det eksisterende Havnelageret i bukta, til aktiviteter som messer, konserter og eventer.
- Et nytt musikkmiljø skapes med mulighet til konserter og festivaler, både innen- og utendørs.
- Moss kulturskole, musikkskole i Moss ønsker å være en del av det voksende musikkmiljøet.
- De tilbys en plass i Havnlageret.
- Behovet for mer plass for det voksende miljøet melder seg.
- Nye bygg oppføres. Havnlaben flyttes i det nye bygget sammen med musikkrelaterte bedrifter, handel (instrument og platebutikk), musikkhotell, musikkstudio, mm.
- I 1. etasje etableres det utadrettede funksjoner (Cafe, restaurant, nær dagligvarebutikk)
- Øvrige etasjer planlegges for kontor og bolig.
- Interesse for området vokser og tiltrekker flere aktører
- Behov for barnehage melder seg..

1-10 års
perspektiv

Illustrasjon - byliv ved sjøen

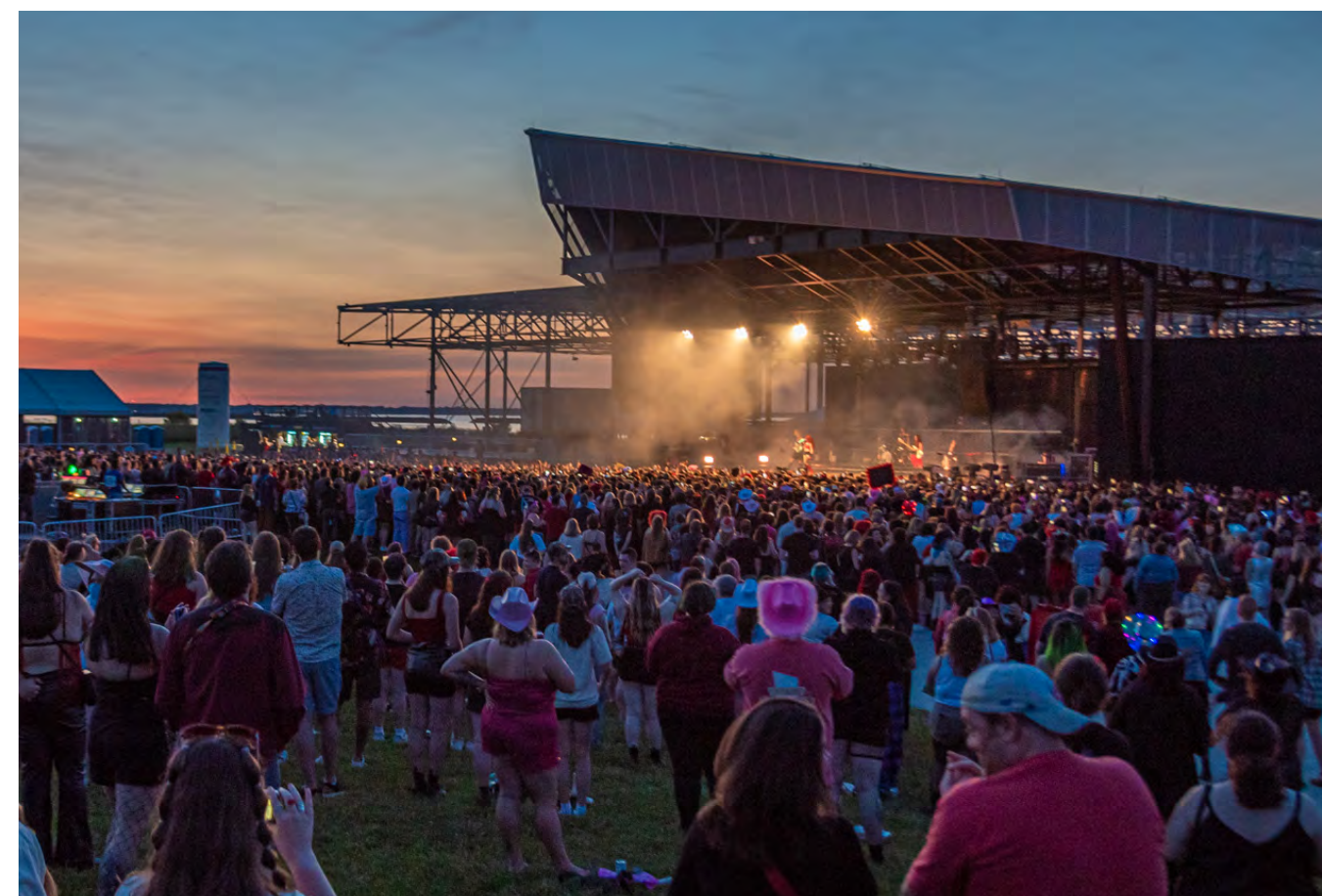
HAPTIC / BOGL / RAMBOLL

Papirøen / København

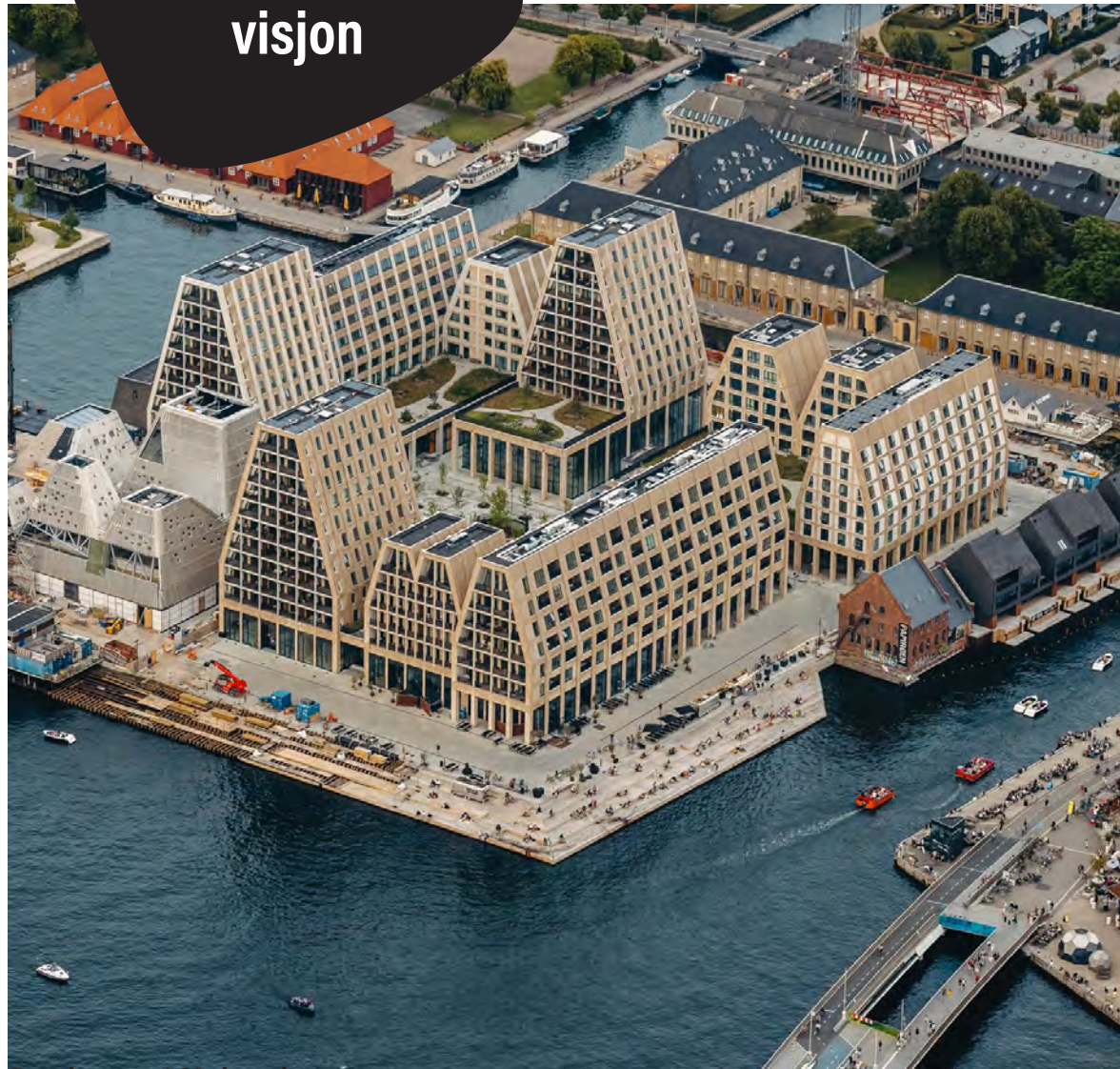

Lystbåthavn - Færderseilasen

Utendørs konsert og festival på plassen

50-100 års
visjon

Papirøen / København

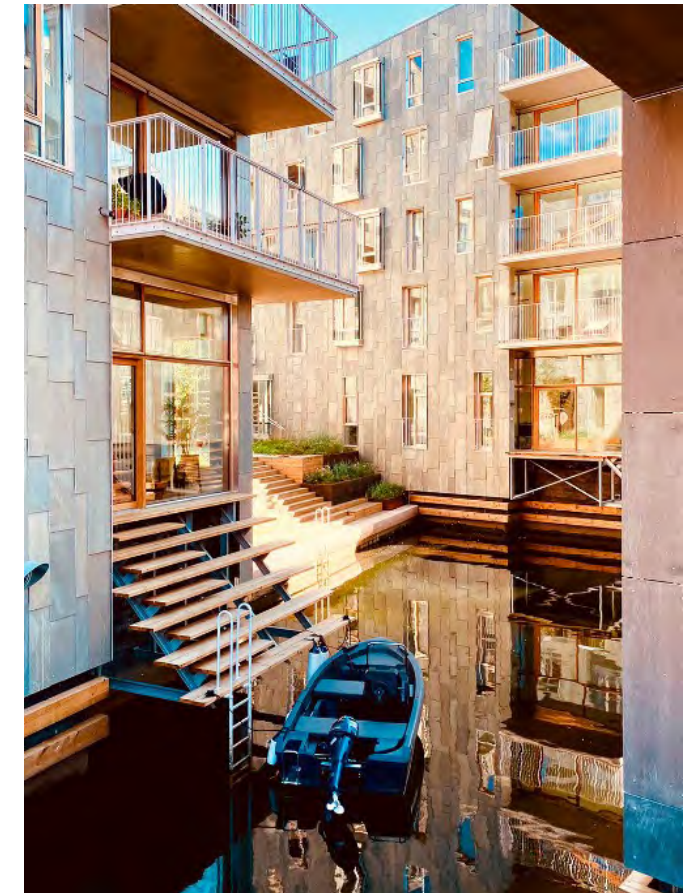
Bispevika / Bjørvika Oslo

HAPTIC / BOGL / RAMBOLL

1. FJORDBYEN

Bispevika / Bjørvika Oslo

Broen Street Food Market / København

2. NATUR- OG BADEBYEN

Moss likte parken, naturen som nå kan få plass, et unikt sted for rekresjon og som gir nye typer opplevelser for innbyggerne. Likevel er Moss også opptatt av den økonomiske levedyktigheten til et slikt prosjekt. «Hvor stor kan egentlig en slik park være? Hvorfor er det viktig? ‘Hva skiller det fra den eksepsjonelle naturen som Moss allerede har?’ Dette er spørsmål som er nøye vurdert for å forbedre det endelige forslaget vi legger frem.

Dette forslaget er inspirert av Moss’ historie som badeby, omgitt av fjordens natur. Boliger, restauranter og butikker er konsentrert rundt den fremtidige togstasjonen, mens den sørlige delen av havnen omdannes til et offentlig grønt rekreasjonsområde.

Forslaget kombinerer et urbant og pulserende nabolag som er koblet til den eksisterende byen, med et stort grøntområde som tilbyr mange muligheter for utendørsaktiviteter som bading, kajakpadling og sykling mot fjorden. Parken vil også inkludere områder for bevaring av biologisk mangfold og tiltak for å forbedre fjordens økosystemers helse.

2. NATUR- OG BADEBYEN

Hovedfordelene ved dette forslaget er at det skaper en stor park til glede for Moss' innbyggere. Selv om dette forslaget inkluderer et mindre areal for boliger, kan tilstedeværelsen av en park øke eiendomsverdien per kvadratmeter, redusere behovet for kostbar grå infrastruktur for å håndtere flomrisiko, og gjøre byen mer attraktiv som bosted og reisemål. Ideelt sett bør parken bygges ved bruk av rimelige og lett vedlikeholdbare bioingeniørteknikker.

Forslaget var basert på ønskene som ble uttrykt av Mossingene underveis. Moss er omgitt av vakker natur fra Jeløy til Kleberget, men mangler et stort grønt friområde nær sentrum. Et rom som infiltrerer resten av byen og gjør det til et mer levelig og attraktivt sted for lokalbefolkningen og besøkende - en ny park. Parken vi foreslår er ikke bare et spennende område for rekreasjon, men også et naturrestaureringstiltak for å bedre den pågående økologiske krisen som truer verden. Økosystemer langs kysten har blitt utsatt for omfattende ødeleggelser i kjølvannet av urbanisering og utbyggingen av havneområder. Kystøkosystemer spiller en nøkkelrolle i økologiske næringsnett og må stadig gjenopprettes.

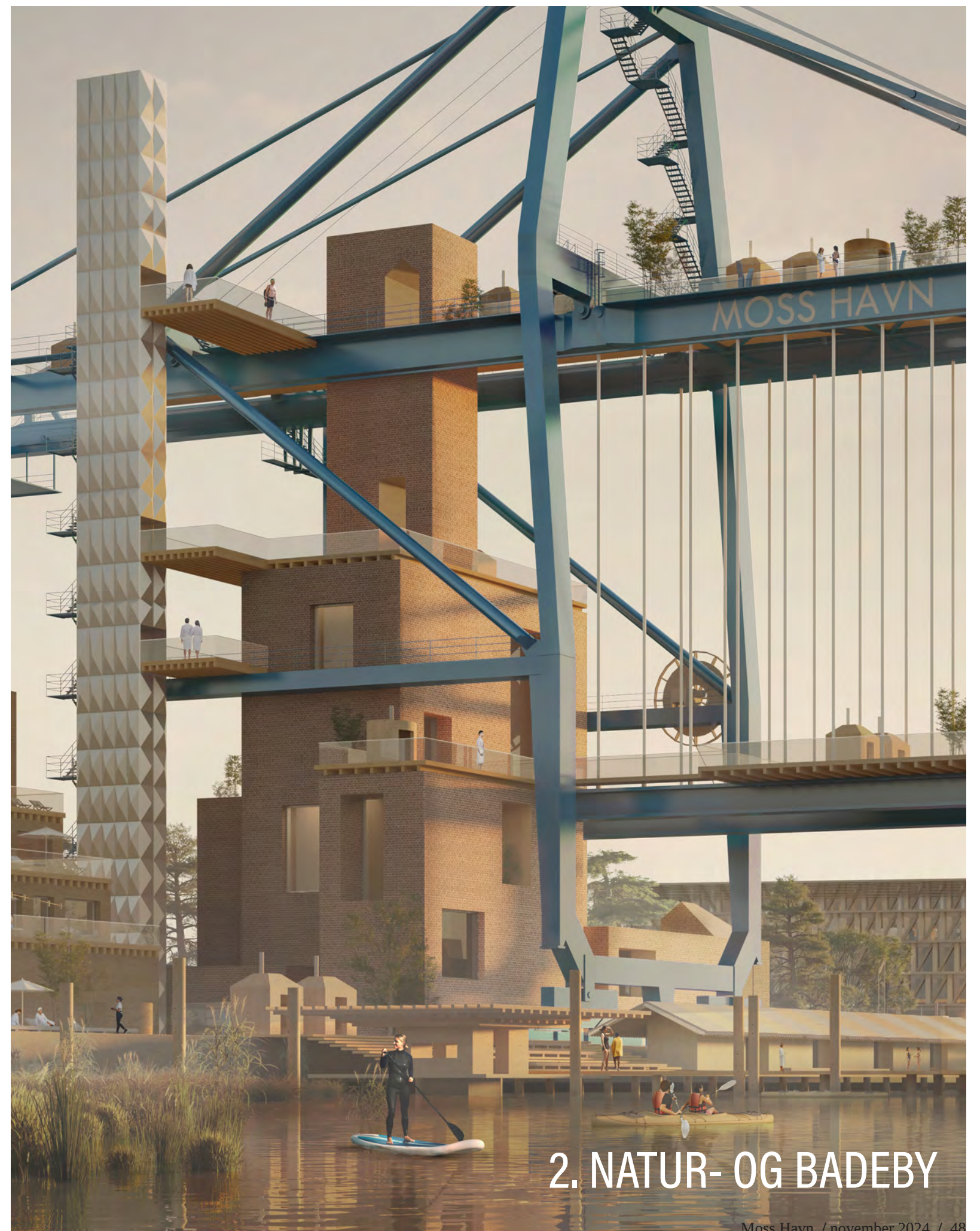
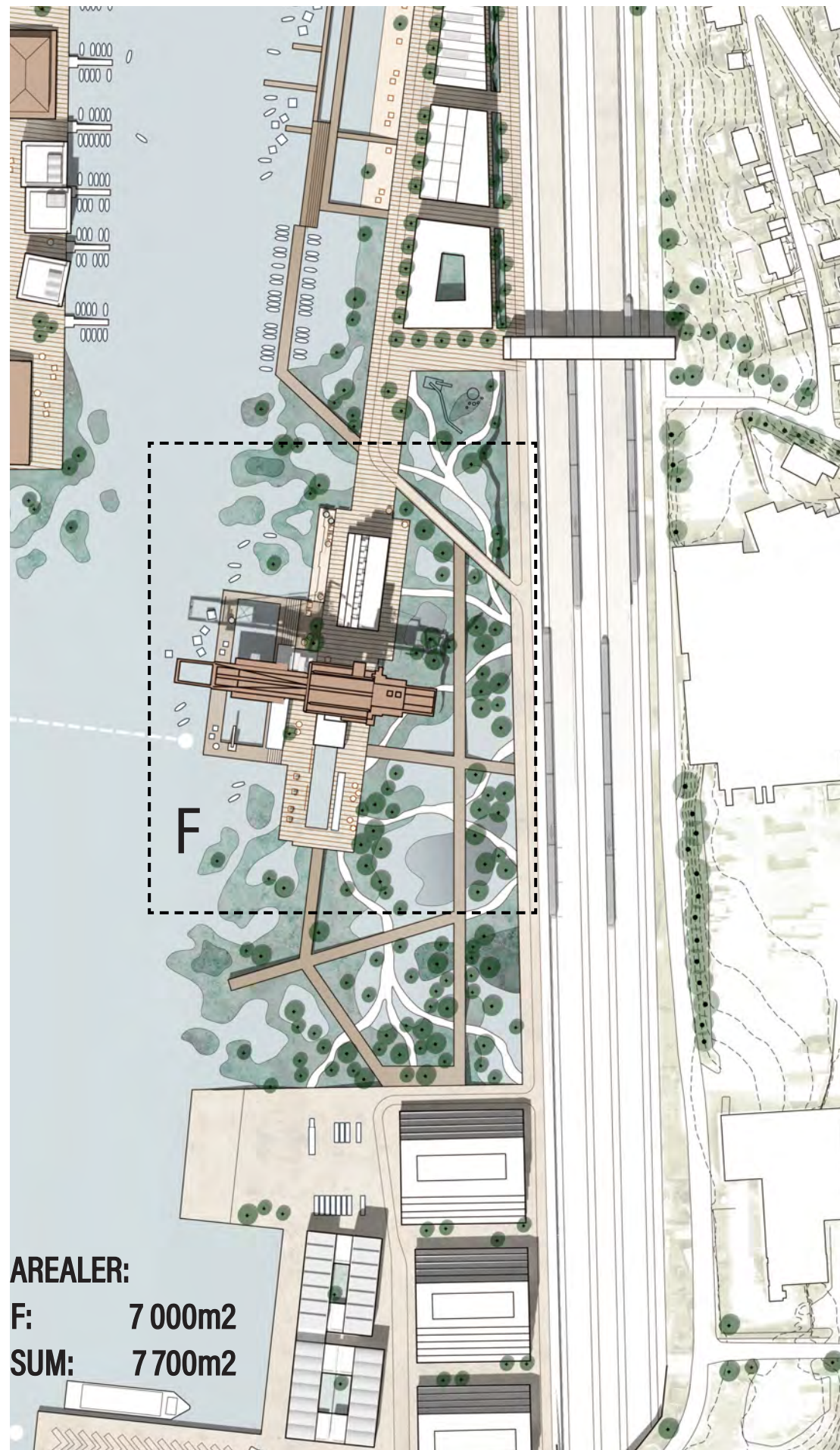
Dette er også tilfellet i Norge, hvor rundt 80 % av befolkningen bor mindre enn 10 km fra kysten. Dette danner et sterkt forhold mellom folket og havet, men har likevel ofte ført til ødeleggelse av kystnatur. Det som var nødvendig for å skape et av de mest velstående landene i verden, er i dag en trussel mot helsen til fjord og hav og de ressursene disse gir både landet som helhet og lokalsamfunn.

Når vi lar naturen få plass, vil parken ikke kreve mye vedlikehold eller startinvesteringer. Den foreslåtte sjøparken dekker store deler av havna med kystnære økosystemer ved å tilføre jord, sand og grus. Den kan bli overtatt av havet ved høyvann, og overvann når det regner. Vannet former habitater for stedegne arter som strandkål, ålegress, blåskjell og plankton, som vil mate større arter som laks og torsk.

Parken er også et beskyttelsestiltak mot havnivåstigning og kan brukes til å rense urbant overvann før det når havet. Et slik prosjekt kan motta økonomisk støtte fra statlige hold, EØS og forskningskilder. Det kan også være en læringsarena for regionale skoler og involvere innbyggerne i stell og vedlikehold. Parken kan bli en verdifull referanse og et pilotprosjekt for hele Østlandet.

Mulig scenario - Parken: Framheve kystbyen Moss

- Moss badstuanstalt flytter kurbadstuen til havnen.
- Interessen vokser og flere badstuer etableres. Sauna landsby skapes og miljøet ønsker å ekspandere
- Galleri F15 melder sin interesse for å etablere en skulpturpark. Parken utvikles parallelt med sjøfonten
- Arrangørene til vannsportfestivalen i Moss melder interesse og starter utleie av vannsport utstyr (vindsurf, paddleboard, mm). Det etableres midlertidig lokaler (gjenbruk av havnekontainer)
- Interessen vokser og det etableres mer permanente aktiviteter i samarbeid med Moss seilforening (kabelpark, utesvømmeanlegg, regattamiljøet kommer).
- Behov for kontorer / næring og handel melder seg i takt med at stasjonsområdet utvikles.
- Kranen rehabiliteres / utvikles til næringslokaler og SPA-hotell og serveringssteder, som blir en skandinavisk destinasjon for velvære.
- VM i dødsing flyttes til Moss og Færder seilasen etableres permanent

1-10 års
perspektiv

Århus Sjøbad

HAPTIC / BOGL / RAMBOLL

Toronto's Tommy Thompson Park

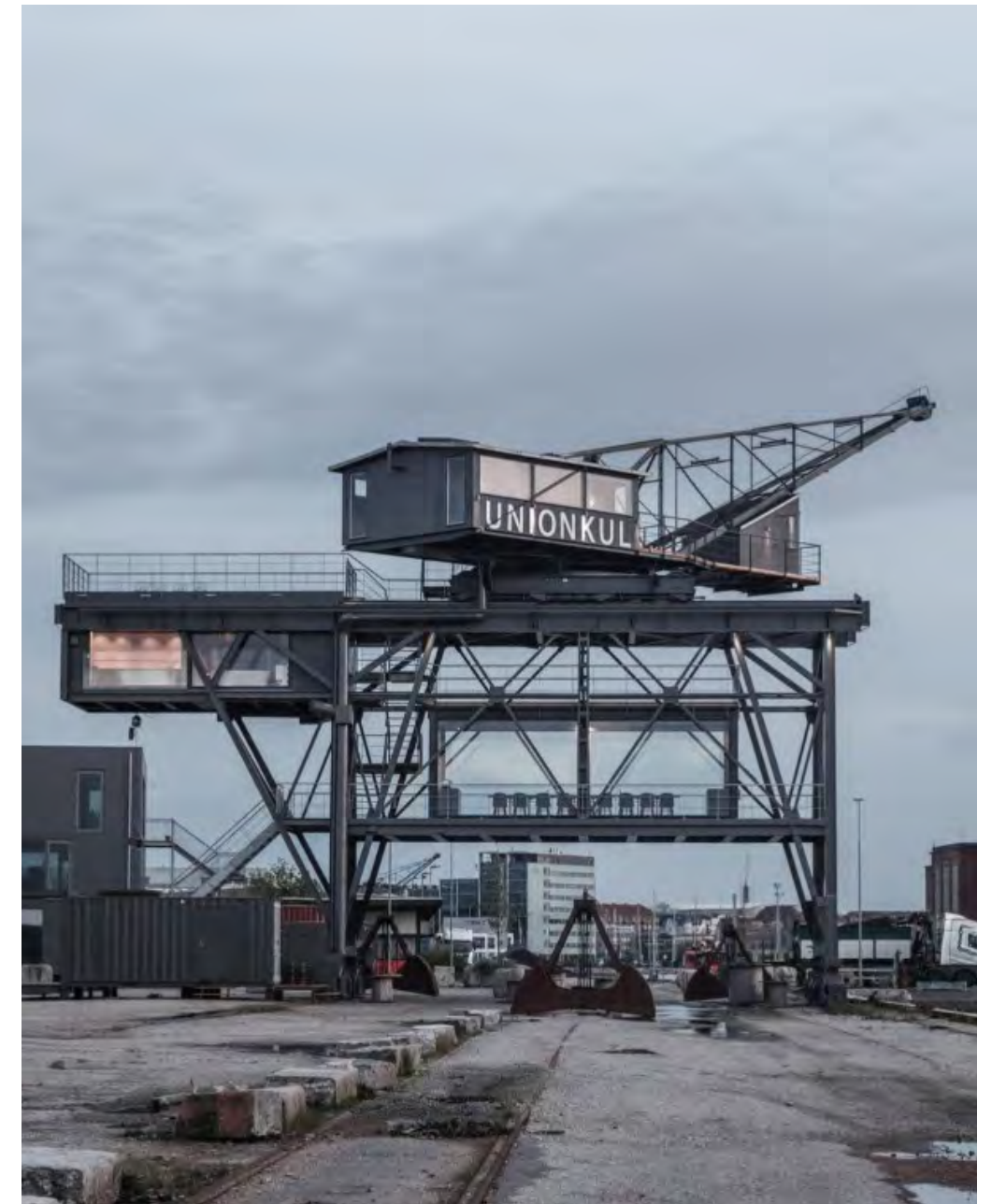

50-100 års
visjon

Göteborg: Jubileumsparken, atelier le balto + Mareld + Raumlabor

Færdsel for myke trafikkanter

The krane / Spa, overnatting / Studio Coast

Autonome byferger i Fredrikstad (Hyke)

HAPTIC / BOGL / RAMBOLL

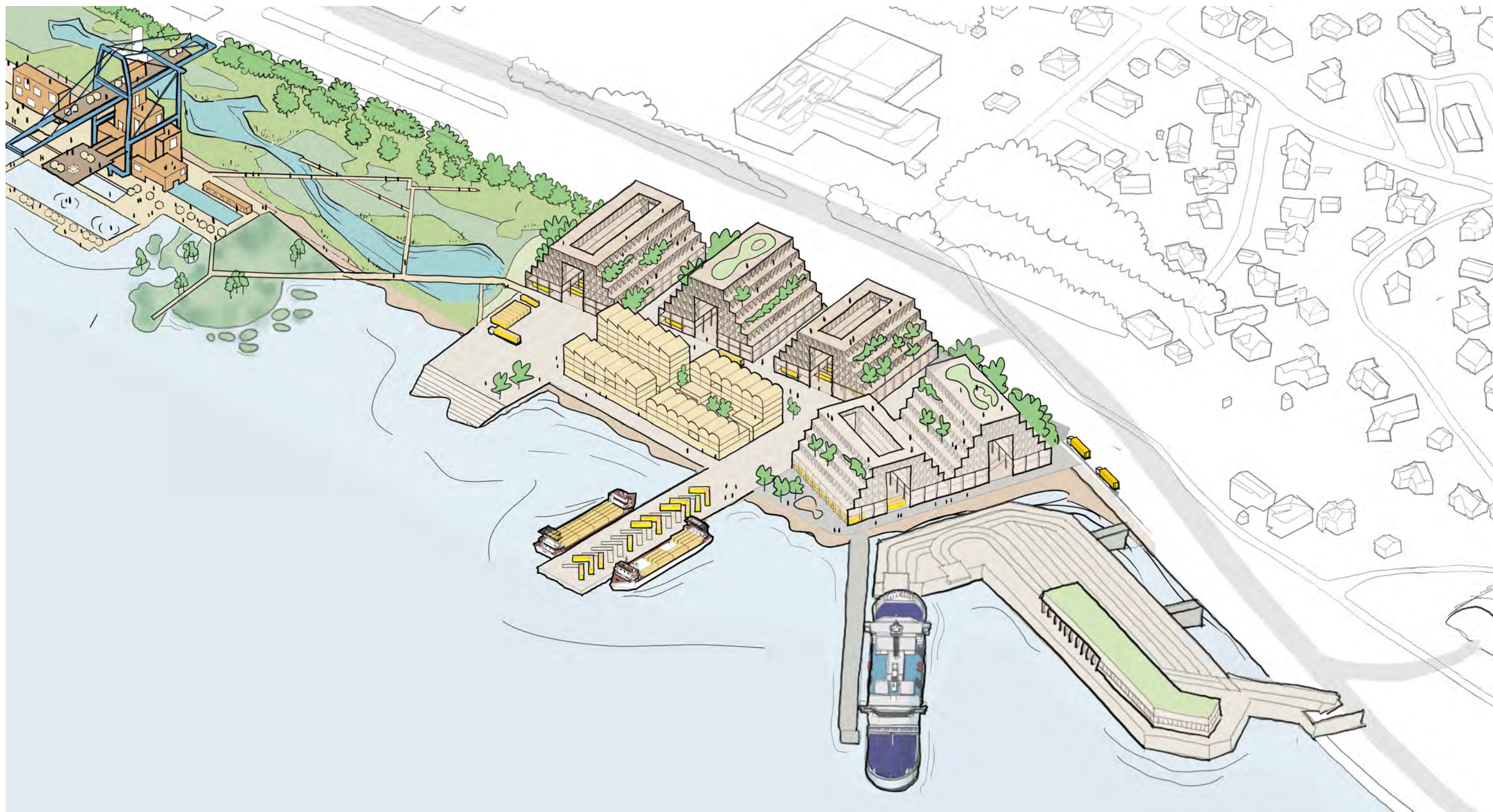
Læringsarena for barn og unge

Toronto's Tommy Thompson Park

3. PRODUKTIV BY

Moss velger den produktive byen som skaper arbeidsplasser og aktivitet, byliv og kultur. Denne byen vil blåse liv i stoltheten som med arbeidskraft og kunnskap har gitt Moss en plass på kartet. Det er på tide med et løft og for å på nytt satse, slik forfedrene har bygget kanal, brukt kraften fra fossen og elva, drevet industri og utviklet teknologi. Dette vil gjenoppstå i havnen, men tilpasset en ny tid, ny kunnskap og ny teknologi. Næringsliv og kommune kan samarbeide om insentiver.

3. DEN PRODUKTIVE BYEN

DEN PRODUKTIVE BYEN

Kultur:

Flere innspill fra Mossingene har pekt på behovet for å samle de lokale interesser og kunnskapsmiljøer innen kunst og håndverk, brukskunst og kultur. I dag er miljøene spredt på loft, kjellere, gårder og gymsaler rundt om i regionen. Ved å samle disse i den nye produksjonsbyen, vil miljøet vokse og tiltrekke seg flere. Et miljø som er med på å styrke Moss identitet og kultur. Dette gjelder også musikk, dans, teater og scenekunst. Fantasien setter ingen grenser, det er det kun de fysiske rammene og tilrettelegging som gjør.

Logistikk og “last mile delivery”:

Fremtidens bysentrum trenger også arealer for å møte et økende behov for logistikk og distribusjon av varer og tjenester. Havnens sørlige område egner seg svært godt til å utvikle slike tjenester og næring over tid. Når slike virksomheter samvirker med andre funksjoner kan et slikt miljø bidra til å skape en levende og attraktiv og variert by. Som et supplement til spredningen og segregeringen av slike funksjoner til byens randsoner, finner vi synergier for dette i sentrum.

Lett industri og produksjon:

Fremtidens produksjon av varer skjer også i økende grad desentralisert og lokalt. Samtidig er produksjonsmetodene

fleksible og miljøvennlige (forurensing, støy, etc.). Mosseregionen kryr av mindre og større bedrifter med kunnskap som kan løftes frem, nærheten til sjøveien, logistikk (tog, vei) gjør området attraktivt. Kommunen kan tilrettelegge for en slik utvikling ved å tilby rimelige lokaler i bygg og anlegg som er hensiktsmessig planlagt.

Forskning og teknologi:

Moss som den produktive byen vokser frem som et attraktivt sted å etablere seg i for nye næringer og forskningsmiljøer. Moss har en attraktiv lokalitet, ikke bare regionalt, men nasjonalt og internasjonalt, med et nedslagsfelt som når regioner i Sverige og Danmark. Moss kan utvikle denne rollen med et variert tilbud til slike miljøer.

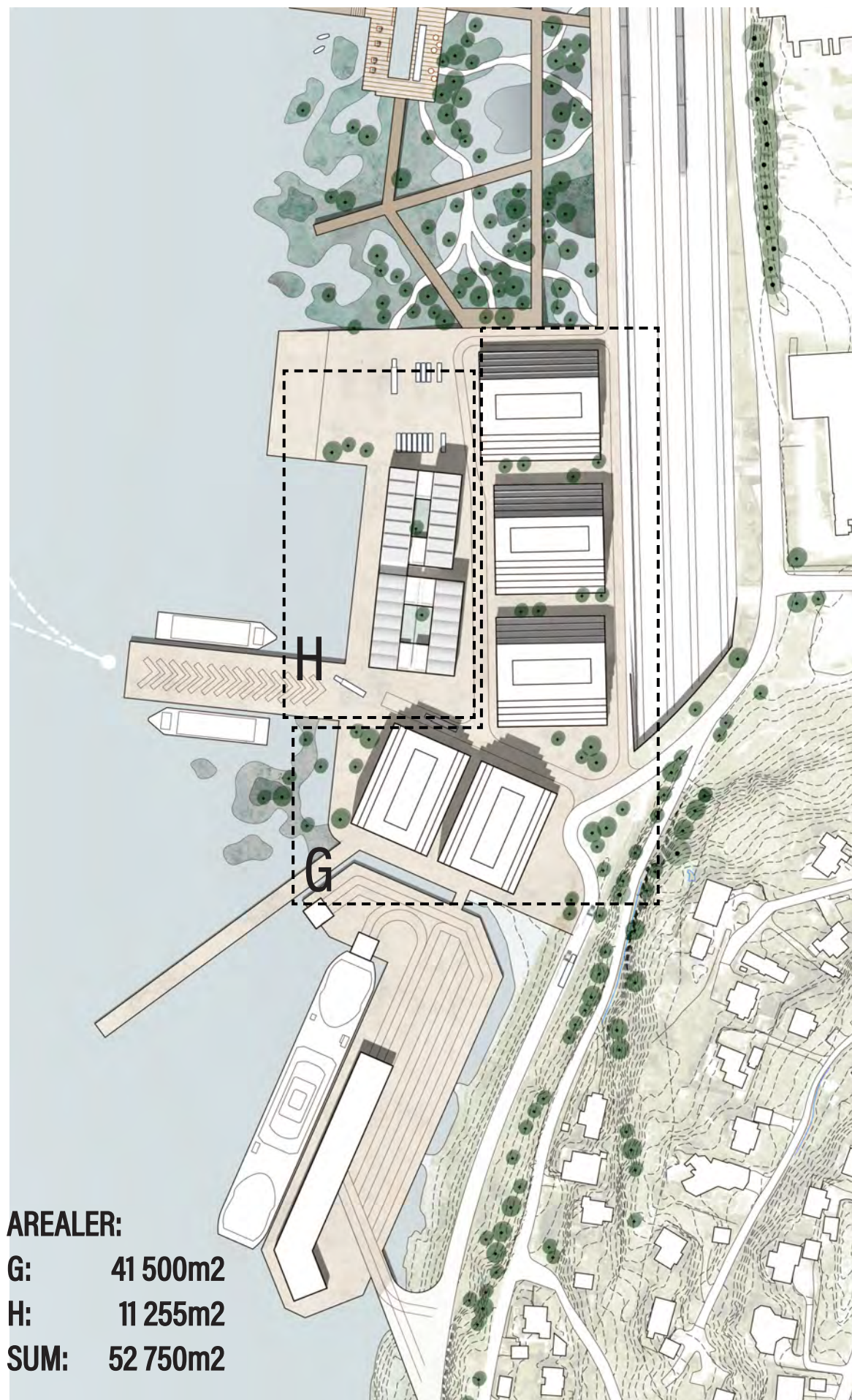
Utdanning og kunnskap:

Moss kan dra nytte av synergien som oppstår når beboerantallet øker i takt med at pendlingen avtar. Moss kan samtidig gjenvinne status som et kraftsenter innen industri, teknologi og teknisk kompetanse. Den produktive byen egner seg for etablering av kunnskapsmiljøer og utdanning. Kommunen kan bruke havenarealene til å tenke nytt, fra grunntdanning til universitet, fordypning og forskning. Området egner seg godt for å skape et attraktivt miljø, som et supplement til miljøene i Oslo og på Ås. Marinteknikk, Havforsk-

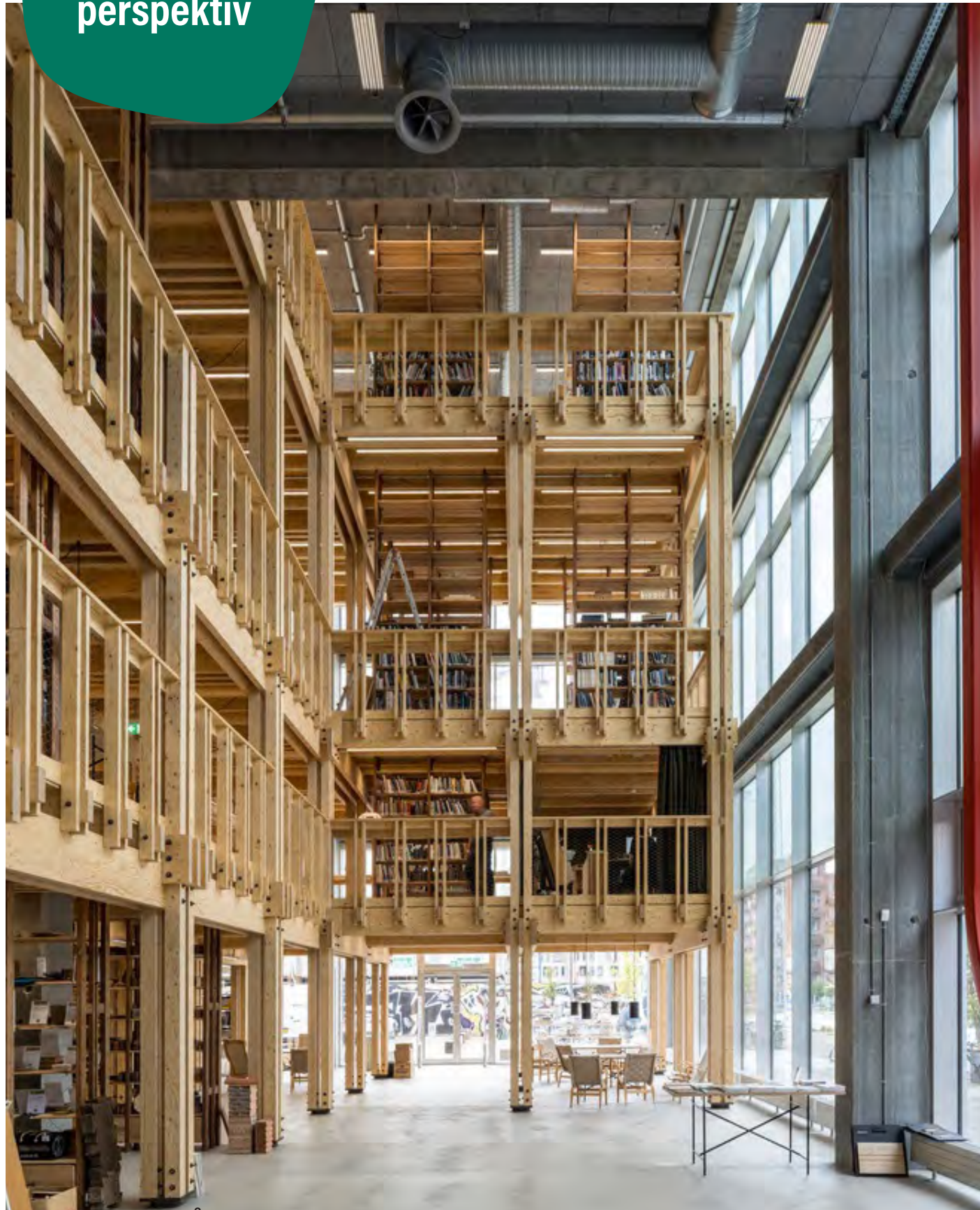
ning, Energi og Teknologi?

Den produktive byen: Framheve Moss som en innovativ by:

- Mosseregionens Næringsutvikling melder sin interesse og får, sammen med havnelaben, ansvar for utviklingen med mål om å skape den mest attraktive næringsregionen ved Oslofjorden
- Eksisterende bygg oppgraderes, rehabiliteres og start-upbedrifter, coworkinglokaler etableres.
- Det innovative miljøet vokser og Høgskolen i Østfold ønsker samarbeid med Mosseregionens Næringsutvikling og de allerede etablerte bedrifter
- Nye bygg oppføres for etablering av bedrifter og utdanningsfasiliteter.
- Eksisterende bygg endres til å bli en kulturarena for kunstutstillinger.
- Det etableres en kultursti gjennom parken og frem til utstillingslokalet.

1-10 års
perspektiv

Arkitektskolen i Århus

HAPTIC / BOGL / RAMBOLL

Lysferstival Astrup Fearnley Oslo

Film / teaterproduksjon

50-100 års
visjon

Arkitektskolen i Århus

Revitalisering Nantes, Frankrike - Alexandre Chemtoff
HAPTIC / BOGL / RAMBOLL

SYNERGIBYEN - FRA FRA MONOFUNKSJONELL OVERFLATE TIL DIVERSIFISERT OG ROBUST BY

2024 - 2100
Potensiell tidslinje for transformasjon

